

Hagvísar Seðlabanka Íslands

Yfirlit um þróun efnahagsmála

Seðlabanki Íslands

Júní 2004

Yfirlit efnahagsmála

- Verðbólga hefur aukist verulega undanfarna tvo mánuði og nálgast nú efri þolmörk verðbólgu markmiðsins. Aukin verðbólga hefur ekki verið bundin við Ísland, enda skýrist hún að nokkru leyti af verðhækkun innfluttrar orku og hrávöru. Stór hluti verðbólgunnar er þó af innlendum toga og stafar einkum af hækkun húsnæðiskostnaðar, en húsnæðisverðbólga hefur verið á hraðri uppleið undanfarna mánuði eftir nokkra hjöðnun frá miðbiki sl. árs. Þá hefur það áhrif á verðbólguna að ekki gætir lengur áhrifa hækkandi gengis, sem vó á móti verðhækkun húsnæðis og opinberrar þjónustu á sl. ári.
- Innlend eftirspurn hefur verið í miklum vexti það sem af er ári. Aukna verðbólgu verður því einnig að setja í samhengi við stórauðna einkaneyslu, sem á fyrsta fjórðungi ársins var 8% meiri en fyrir ári. Fjárfesting er að sjálfsögðu einnig í miklum vexti, einkum ef horft er framhjá skipa- og flugvéla viðskiptum, enda stóriðjuframkvæmdir komnar vel á skrið. Þau gögn sem fyrir liggja benda einnig til kröftugs vaxtar einkaneyslu á öðrum fjórðungi ársins, þótt líklega verði hann eitthvað hægari en á hinum fyrsta. Bæði greiðslukortavelta og innflutningur neysluvöru hafa vaxið með svipuðum hraða og áður, en dagvöruvelta eitthvað hæggar. Verðbólgan hefur dregið nokkuð úr vexti kaupmáttar undanfarna mánuði, en hafa verður í huga að verðbólgan felst að töluverðu leyti í hækkun húsnæðiskostnaðar.
- Hærra íbúðaverð kann að örva einkaneyslu fremur en letja, meðal annars vegna auðsáhrifa og aukins veðrýmis eigna. Kaupgeta þeirra sem ekki standa frammi fyrir húsnæðis kaupum á hverjum tíma eykst með hærra íbúðaverði. Hátt íbúðaverð hvetur að auki til nýbygginga, eins og skýrt kemur fram í fjölgun lána til nýbygginga. Útlán innlánsstofnana hafa þó vaxið heldur hæggar að undanförmu.
- Útflutningur glæddist á fyrsta fjórðungi ársins og jókst einnig verulega í apríl. Það er einkum góður sjávarafli sem skýrir aukinn útflutning, en einnig hefur útflutningur lyfja stórauðna. Síðustu aflatölur gætu á hinn bóginn bent til þess að eitthvað muni draga úr útflutningi á næstunni.

I Verðlagsþróun og verðbólguvæntingar

Verðbólga jókst verulega í maí og júní og hefur einnig aukist í öðrum löndum (sjá kafla VIII). Vísitala neysluverðs miðuð við verðlag í byrjun júní hækkaði um 0,77% frá fyrra mánuði, en markaðsaðilar höfðu gert ráð fyrir talsvert minni hækkun, eða 0,45% að meðaltali. Tólf mánaða hækkun vísitölunnar fór úr 3,2% í 3,9%. Kjarnavísitala 1 hækkaði um 3,6%, en án opinberrar þjónustu (kjarnavísitala 2) nam hækkunin 3,3%. Að húsnæðisliðnum undanskildum fór árshækkun vísitölu neysluverðs úr 2,2% í 2,7%.

Hækkun markaðsverðs húsnæðis um 2,1% milli mánaða hafði mest áhrif á vísitöluna í júnímánuði. Tólf mánaða hækkun markaðsverðs húsnæðis nam 12%, sem er mesta hækkun frá desembermánuði síðastliðnum. Verð á bensíni og olíu hækkaði um 6,1% milli mánaða og hafði þá hækkað um 18,5% á tólf mánuðum. Verðlag matar- og drykkjarvöru hækkaði um 0,7%, en var þó aðeins 1,1% hærra en fyrir ári síðan.

Verðbólguvæntingar hafa hækkað í kjölfar síðustu mælinga. Það sem af er júní hefur verðbólguálag ríkisskuldabréfa að meðaltali verið hærra en í maí. Verðbólguálag til þriggja ára var að meðaltali 3,0% fyrri hluta júnímánaðar, en 2,8% í maí.

II Framleiðsla og eftirspurn

Hagvöxtur á fyrsta fjórðungi ársins var svipaður og ársfjórðunginn á undan, eða 4,9%. Er það mesti vöxtur frá fyrsta ársfjórðungi 2001. Vöxtur fjármunamyndunar var heldur minni en ársfjórðungana á undan, en vöxtur einkaneyslu jókst verulega og hefur ekki verið meiri frá fyrri helmingi ársins 1999, eða 8%. Framlag utanríkisviðskipta til hagvaxtar var neikvætt eins og þrjá síðustu ársfjórðunga, en þó heldur minna neikvætt. Áætlanir um fyrri ársfjórðunga hafa ekki verið endurskoðaðar að þessu sinni, nema hvað smávægis breyting hefur orðið á tölum um utanríkisviðskipti á síðasta fjórðungi sl. árs, sem hnikar hagvexti á fjórða ársfjórðungi 2003 niður um 0,1 prósentu í 4,8%.

Veltutölur benda til að einkaneysla muni einnig aukast ört á öðrum ársfjórðungi, þó e.t.v. ekki eins hratt og á hinum fyrsta. Nokkuð hefur hægt á vexti dagvöruveltu, sem jókst mun minna á milli apríl og maí í ár en á sama tíma í fyrra, en vöxtur greiðslukortaveltu hefur verið svipaður það sem af er öðrum ársfjórðungi og á fyrsta fjórðungi ársins. Greiðslukortavelta innanlands í apríl og maí var að raungildi 9% meiri en fyrir ári. Velta erlendis jókst mun meira eða um 30%. Innflutningstölur aprílmánaðar segja svipaða sögu. Heldur minni fjölgun nýskráðra bifreiða í maí sl. en fyrir ári, eða 12%, gæti þó e.t.v. bent til þess að farið sé að draga úr vexti neyslu varanlegra neyslugæða. Nýskráningum fjölgaði hins vegar um rúmlega 30% fyrstu fimm mánuði ársins.

Sementssala fyrstu fimm mánuði ársins endurspeglar miklar byggingarframkvæmdir og sívaxandi sementsnotkun við virkjanaf framkvæmdir. Salan hefur ekki fyrr verið meiri á þessum árstíma og var u.þ.b. 60% meiri en fyrir ári.

III Utanríkisviðskipti og ytri skilyrði

Útflutningur í apríl jókst verulega frá fyrra ári, eða um 16% á föstu gengi. Aukinn útflutningur má einkum rekja til meiri afla en á sama tíma í fyrra. Vöruviðskipti við útlönd voru eigi að síður óhagstæð um 3,3 milljarða króna, en höfðu nokkurn veginn verið í jafnvægi fyrstu þrjú mánuði ársins. Fyrstu fjóra mánuði ársins nam vöruviðskiptahallinn 3,2 ma.kr. en á sama tímabili í fyrra var 4 ma.kr. afgangur.

Vöxtur innflutnings virðist síst vera á undanhaldi. Vöruinnflutningur í apríl var 18% meiri á föstu gengi en á sama tíma árið áður. Af 3 ma.kr. heildarvexti nam verðmæti innfluttrar fjárfestingarvöru utan flutningstækja 2 ma.kr. Það sem af er ári hefur innflutningur neysluvöru verið ör sem fyrr, einkum varanlegrar neysluvöru, sem var u.þ.b. fjórðungi meiri en í fyrra. Innflutningur fjárfestingarvöru utan skipa og flugvéla jókst um 45% og tengist sá innflutningur stóriðjuframkvæmdum líklega að verulegu leyti.

Botnfiskafli í maí var 225 tonnum minni en fyrir ári. Stafar það einkum af mun minni djúpsjávarkarfaafli, en maímánuður er jafnan aðalveiðitíminn. Hins vegar var þorskafllinn u.þ.b. þriðjungi meiri en fyrir ári og afli uppsjávarfiska u.þ.b. fimmtungi meiri. Heildarafli fyrstu fimm mánaða ársins var 8% minni en í fyrra. Uppsjávarafli dróst saman um 10%. Skýrist það einkum af dræmri loðnuveiði, en vel hefur aflast af kolmunna og síld. Útflutningur sjávarafurða jókst eigi að síður um 11% á föstu gengi frá fyrra ári.

Nokkur ró hefur færst yfir eldsneytismarkaðinn undanfarnar vikur og hefur verðið það sem af er júní lækkað nokkuð. Framvirkt verð hráolíu og bensíns bendir til stöðugleika síðari hluta ársins en lækkunar upp frá því. Hrávörur í heild og matvælahráefni hafa hækkað um fjórðung sl. tólf mánuði, en grunnmálmar um 50%.

IV Vinnumarkaður

Litlar breytingar urðu á atvinnuleysi í maí umfram það sem vænta mátti miðað við árstíma. Skráð atvinnuleysi minnkaði á flestum stöðum á landinu. Að teknu tilliti til árstíðarsveiflu var atvinnuleysi óbreytt milli mánaða og hefur reyndar nánast staðið í stað (2,9-3%) það sem af er ári. Lausum störfum fjölgar að jafnaði verulega á vormánuðum og var fjöldinn í maí sl. svipaður og á sama tíma árið 2001. Heldur hefur dregið úr fjölg-

un milli ára að undanfögnu, sem þó nam u.þ.b. þriðjungi sl. þrjá mánuði. Útgáfa nýrra atvinnuleyfa eykst áfram en að sama skapi hefur dregið úr endurnýjun atvinnuleyfa.

V Opinber fjármál

Að ráða í þróun ríkisfjármála er venju fremur snúið þetta árið vegna þess að gjöld eru bókuð fyrr en áður innan ársins. Auk þess er svo stutt liðið á árið að taka verður fyrstu vísbendingum með fyrirvara. Hvað sem því líður námu ríkisútgjöld til loka apríl 90,2 ma.kr. á móti 83,7 ma.kr. á sama tíma í fyrra. Af gjöldum þessa árs telur fjármálaráðuneytið að um 5 ma.kr. megi rekja til breyttrar bókunar. Ef lauslega er leiðrétt fyrir áhrifum þess hafa gjöld hækkað um 1,8% að nafnvirði og lækkað örlítið að raungildi. Meira en öll lækkunin stafar af lækkun vaxtagjalda. Með bókhaldsleiðréttingu og án vaxta hafa gjöld hækkað um ríflega 2% umfram verðlag, en í fjárlögum fyrir árið 2004 var stefnt að u.þ.b. 3% lækkun miðað við fjárukalög fyrir síðastliðið ár. Útgjaldamarkmið fjárlaga voru afar metnaðarfull og virðist þörf á verulegu átaki til að ná þeim.

Tekjuöflun ríkissjóðs stendur með miklum blóma. Innheimta tekjuskatta einstaklinga og tryggingagjalda hefur skilað 8½% meira að raungildi en á sama tíma í fyrra, virðisaukaskattur 12½% meira og innflutnings- og vörugjöld hafa aukist enn meira. Alls hafa skatttekjur ríkisins verið u.þ.b. 12% meiri að raungildi, en markmið fjárlaga voru 3-4% vöxtur. Markmið fjárlaga um rekstrarafgang virðast því alls ekki í hættu. Þó verður að hafa í huga að fyrst og fremst er um hagsveiflutengda uppsveiflu í ríkistekjunum að ræða, sem mun ganga til baka þegar hægir á hjólunum.

VI Eignamarkaðir

Verð íbúðarhúsnæðis á höfuðborgarsvæðinu hækkaði minna í maí en mánuðina á undan, eða um 0,5% frá fyrri mánuði. Hafði vísitala Fasteignamatsins þá hækkað um 5,4% á þremur mánuðum og 11,4% á tólf mánuðum. Mikill vöxtur er í fjárfestingu í íbúðarhúsnæði ef miðað er við fjölda útlána Íbúðalánasjóðs vegna nýbygginga. Frá byrjun janúar til miðs júní fjölgaði afgreiddum umsóknum vegna nýbygginga og til byggingaraðila um 42% og 48% miðað við sama tímabil í fyrra.

Verð hlutabréfa hækkar áfram. Úrvalsvísitalan hafði hinn 18. júní hækkað um 38% frá áramótum. Hækkunin skýrist að mestu leyti af hækkun á gengi hlutabréfa bankanna.

VII Fjármálamarkaður

Verðbólguálag hefur hækkað jafnt og þétt frá miðjum apríl. Stýrivextir Seðlabanka hafa verið hækkaðir í tvígang frá 6. maí, um samtals 0,45 prósentur. Reiknað verðbólguálag til tveggja ára hefur hækkað meira en verðbólguálag til þriggja og fjögurra ára. Raunstýrivextir metnir með reiknuðu verðbólguálagi til tveggja ára voru að meðaltali 0,1 prósentu lægri fyrri hluta júní en í maí, en raunstýrivextir metnir með reiknuðu verðbólguálagi til þriggja og fjögurra ára voru 0,1 - 0,3 prósentum hærri.

Gengi krónunnar hefur styrkst nokkuð frá því í maí. Gengisvísitala krónunnar var fyrstu þrjár vikur júnímánaðar að meðaltali tæplega 1% lægri en í maí. Krónan hækkaði um 2% gagnvart Bandaríkjadal og 0,9% gagnvart evru.

Í maí dró nokkuð úr vexti útlána innlánsstofnana. Útlán jukust um 17,6% yfir tólf mánuði, að teknu tilliti til áhrifa gengis- og vísitölubreytinga.

VIII Erlend efnahagsmál

Verðbólga hefur aukist víða um heim undanfarna mánuði, víða um 1 prósentu eða meira, að miklu leyti vegna hækkandi orkuverðs. Í Bandaríkjunum mældist verðbólga 3,1% í maí. Kjarnaverðbólga var þó mun minni, eða 1,7%. Á evrusvæðinu jókst verðbólgan úr 2% í 2,5%, en kjarnaverðbólga var óbreytt 1,8%.

Hagvöxtur hefur einnig verið að styrkjast, og var t.d. meiri á evrusvæðinu en flestir höfðu gert ráð fyrir eða 1,3%. Einkaneysla tók nokkuð við sér í ársfjórðungnum og fram-

lag utanríkisviðskipta til hagvaxtar var jákvætt, þrátt fyrir sterka evru. Fjárfesting var hins vegar enn dræm. Tölur um hagvöxt í Bandaríkjunum hafa einnig verið endurskoðaðar upp á við. Þá hefur hagvöxtur ekki síður tekið við sér í Japan, þar sem landsframleiðsla á fyrsta fjórðungi ársins jókst um 4,7% frá fyrra ári. Undanfarna tvo fjórðunga hefur vöxturinn verið ríflega 6% á árs kvarða.

Atvinna jókst verulega í Bandaríkjunum í maí, þriðja mánuðinn í röð. Atvinnuleysi var þó óbreytt og atvinnuþátttaka er enn með minnsta móti og hefur ekki verið minni frá níunda áratugi síðustu aldar.

Í Hagvísunum er notast við talnagögn sem tiltæk voru 23. júní 2004.

Yfirlitstafla Hagvísu

I Verðlagsþróun og verðbólguvæntingar ¹	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Breyting (%)			Áhrif á VNV (%)	12 mán. br. fyrir ári (%)
			frá fyrri mánuði	yfir 6 mánuði ²	yfir 12 mánuði		
Vísitala neysluverðs (VNV) (maí 1988=100)	júní '04	235,7	0,8	5,0	3,9	.	1,8
Kjarnavísitala 1 (VNV án búvöru, grænmetis, ávaxta og bensins)	júní '04	133,1	0,5	4,3	3,6	3,2	2,6
Kjarnavísitala 2 (kjarnavísitala 1 án opinberrar þjónustu)	júní '04	133,4	0,6	3,9	3,3	2,7	2,3
Innlendar vörur án búvöru og grænmetis	júní '04	129,6	0,6	2,5	1,7	0,2	-0,3
Búvörur og grænmeti	júní '04	118,3	0,5	3,1	1,4	0,1	-2,8
Innfluttar vörur án áfengis og tóbaks	júní '04	112,6	1,1	3,8	3,1	0,9	-2,2
- mat- og drykkjarvörur	júní '04	121,7	0,8	-1,6	0,1	0,0	-6,7
- nýr bíll og varahlutir	júní '04	118,6	0,2	1,5	3,2	0,2	1,4
- bensín	júní '04	138,2	6,2	28,7	18,5	0,7	-4,2
- innfluttar vörur aðrar	júní '04	102,0	0,3	0,2	0,3	0,1	-2,5
Húsnæði	júní '04	180,8	1,6	10,8	9,4	1,7	9,3
Opinber þjónusta	júní '04	135,2	0,1	8,7	6,7	0,5	6,0
Önnur þjónusta	júní '04	139,8	0,0	3,4	2,3	0,5	2,6
Dagvara	júní '04	121,6	0,7	-1,8	-0,6	-0,1	-3,0
Innflutningsgengisvísitala (31. des. 1994=100)	28. maí '04	103,6	-1,2	-4,9	2,9	.	-9,3

	Nýjasta tímabil	Vænt 12 mán. verðbólga	Breyt. frá síðustu könnun	Vænt 12 m. verðbólga fyrir ári	Vænt verðbólga á ársvarða næstu 2 ár	Hugmynd um verðb. 3 ár sl. 12 mán.
Verðbólguvæntingar m.v. verðbólguálag vaxta ³	18. júní '04	2,6	.	.	2,7	2,9
Verðbólguvæntingar fyrirtækja	febrúar '04	2,8	-0,1	.	2,6	.
Verðbólguvæntingar almennings	maí '04	3,3	-0,1	3,4	.	3,0

1. Grunn tímabil vísitalna: Vísitala neysluverðs: maí 1988; aðrar verðvísitölur undirflokkna: mars 1997=100. 2. Umreiknað til ársraða. 3. Reiknað verðbólguálag til 2 og 3 ára miðað við mismun ávöxtunarkröfu óverðtryggðra ríkisbréfa og verðtryggðra spariskírteina með sama líftíma.

II Framleiðsla og eftirspurn	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá		Frá ársbyrjun	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Gildi	Breyt. frá f. ári (%)
Landsframleiðsla (ma.kr.)	1. ársfj. '04	202,7	191,5	.	4,9	202,7	4,9
Þjódarútgjöld (ma.kr.)	1. ársfj. '04	207,4	188,0	.	8,6	207,4	8,6
Einkaneysla (ma.kr.)	1. ársfj. '04	113,9	104,1	.	8,0	113,9	8,0
Samneysla (ma.kr.)	1. ársfj. '04	54,3	51,3	.	1,9	54,3	1,9
Fjármunamyndun (ma.kr.)	1. ársfj. '04	39,4	33,4	.	17,1	39,4	17,1
Útflutningur vöru og þjónustu (ma.kr.)	1. ársfj. '04	72,8	71,0	.	4,3	72,8	4,3
Innflutningur vöru og þjónustu (ma.kr.)	1. ársfj. '04	-77,5	-67,5	.	14,2	-77,5	14,2
Velta innanlandsgreina skv. virðisaukaskýrslum (ma.kr.) ¹ ..	jan.-feb. '04	137,6	118,0	10,1	14,0	137,6	14,0
Dagvöruvelta (nóv. 2001=100)	maí '04	113,4	112,5	-2,8	0,8	108,6	3,5
Greiðslukortavelta (ma.kr.) ¹	maí '04	46,9	40,6	-0,5	12,9	222,4	9,8
Velta skráðra fyrirtækja (ma.kr.)	jan.-mars '04	89,1	71,3	0,4	25	89,1	25,0
Sementssala (þús. tonn)	maí '04	16,3	11,4	4,4	43,8	67,6	59,6
Nýskráning bifreiða (stk.)	maí '04	1.617	1.449	16,8	11,6	6.223	30,7

Skýring: Allar breytingar fjárhæða á milli tímabila eru raunbreytingar. 1. Breytingar eru reiknaðar út frá árstíðarleiðrétum tölum.

III Utanríkisviðskipti og ytri skilyrði	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá		Frá ársbyrjun	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Gildi	Breyt. frá f. ári (%)
Verðlag sjávarafurða í erlendum gjaldmiðli (jan. 1999 = 100)	maí '04	94,0	96,9	0,0	-3,1	94,3	-5,6
Verðlag áls á heimsmarkaði (\$/tonn)	júní '04	1.692	1.410	4,2	20,0	1.666	20,0
Verð olíu á heimsmarkaði (\$/fat)	júní '04	35,7	26,8	-5,8	33,2	34,2	19,2
Botnfiskafli (þús. tonn)	maí '04	40,1	51,1	-15,9	-21,5	226,0	2,6
Uppsjávarafli (þús. tonn)	maí '04	109,8	92,6	265,2	18,5	639,4	-10,8
Vöruútflutningur (án skipa og flugvéla, ma.kr.) ¹	apríl '04	16,8	14,1	-17,0	15,6	67,5	7,9
- sjávarafurðir (ma.kr.) ¹	apríl '04	10,7	8,3	-16,8	25,5	41,5	9,3
- ál (ma.kr.) ¹	apríl '04	3,5	3,2	-3,5	6,4	11,9	-8,5
- aðrar iðnaðarvörur (ma.kr.) ¹	apríl '04	2,0	2,2	-38,6	-12,9	12,0	23,0
Vöruinnflutningur (án skipa og flugvéla, ma.kr.) ¹	apríl '04	20,0	16,1	-2,4	20,6	70,8	24,0
Vöruskiptajöfnuður (án skipa og flugvéla, ma.kr.) ¹	apríl '04	-3,2	-2,0	.	.	-3,3	.
Útflutningur þjónustu (ma.kr.) ¹	1. ársfj. '04	21,9	21,9	-3,1	0,4	21,9	0,4
Innflutningur þjónustu (ma.kr.) ¹	1. ársfj. '04	26,9	24,8	0,3	9,1	26,9	9,1
Raugengi m.v. verðlag (1980=100)	1. ársfj. '04	96,6	94,3	3,8	2,4	96,6	2,4

1. Breytingar á vöru- og þjónustuviðskiptum við útlönd eru á föstu gengi.

	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá ¹		Frá ársbyrjun ²	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Gildi	Breyt. frá fyrri ári (%)
IV Vinnumarkaður og tekjur							
Fjöldi atvinnulausra.....	maí '04	4.900	5.298	-4	-398	4.996	-8,9
Hlutfall atvinnulausra, árstíðarleiðrétt (% af mannafla).....	maí '04	3,0	3,3	0,0	-0,3	3,0	-0,3
Atvinnuleysi skv. vinnumarkaðskönnun (% af mannafla).....	1. ársfj. '04	3,1	3,9	0,2	-0,8	3,1	-0,8
Laus störf á vinnumiðlunum.....	maí '04	732	603	17,1	21,4	518	56,9
Útgáfa nýrra atvinnuleyfa.....	maí '04	121	59	53,2	105,1	493	102,0
Útgáfa atvinnuleyfa alls.....	maí '04	291	245	37,3	18,8	1.410	37,4
Launavísitala (des. 1988=100).....	maí '04	249,5	238,5	0,8	4,6	246,8	3,8
Kaupmáttur launa m.v. launavísitölu (1990=100).....	maí '04	133,2	131,5	0,0	1,3	133,3	1,4

1. Breytingar á fjölda atvinnulausra sýna fjölgun/lækkun; breytingar á hlutfalli atvinnulausra sýna hækkun/lækkun (einingin prósentá); allar breytingar vísitalna og breytingar á útgáfu atvinnuleyfa og fjölda lausra starfa eru hlutfallslegar (%). 2. Meðal mánaðarlegur fjöldi atvinnulausra og lausra starfa það sem af er árinu, meðaltal atvinnuleysishlutfalls en uppsafnaður fjöldi atvinnuleyfa. Breytingar á hlutfalli atvinnulausra sýna hækkun/lækkun (einingin prósentá); allar aðrar breytingar eru hlutfallslegar (%).

	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá		Frá ársbyrjun	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Gildi	Breyt. frá f. ári (%)
V Opinber fjármál							
Tekjuafgangur ríkissjóðs (ma.kr.).....	apríl '04	0,2	1,9	-	-	0,9	-
Tekjuafgangur ríkissjóðs, hlutfall af tekjum (%).....	apríl '04	1,0	8,3	-	-	1,0	-
Hrein lánsfjárförf (ma.kr.).....	apríl '04	0,1	3,1	-	-	0,5	-
Hrein lánsfjárförf (% af tekjum).....	apríl '04	0,6	13,6	-	-	0,6	-
Tekjur ríkissjóðs (ma.kr.).....	apríl '04	22,8	22,8	-4,3	-2,2	91,1	-2,2
- af virðisaukaskatti (ma.kr.).....	apríl '04	7,1	6,2	3,4	12,5	28,5	12,5
- af staðgreiddum tekjuskatti & tryggingargj. (ma.kr.).....	apríl '04	7,3	6,6	-3,2	8,5	29,3	8,5
- af innflutningi og áfengi (ma.kr.).....	apríl '04	1,5	1,3	5,3	18,4	6,2	18,4
Útgjöld ríkissjóðs (ma.kr.).....	apríl '04	22,6	20,9	-3,6	5,5	90,2	5,5

Skýring: Allar tölur nema í tveimur öftustu dálkum miðast við 4 mánaða meðaltöl, fram til þess mánaðar sem tilgreindur er. Allar breytingar fjárhæða á milli tímabila eru raunbreytingar. Breytingar á bókun gjalda gera samanburð þeirra milli 2003 og 2004 vandmeðfarinn.

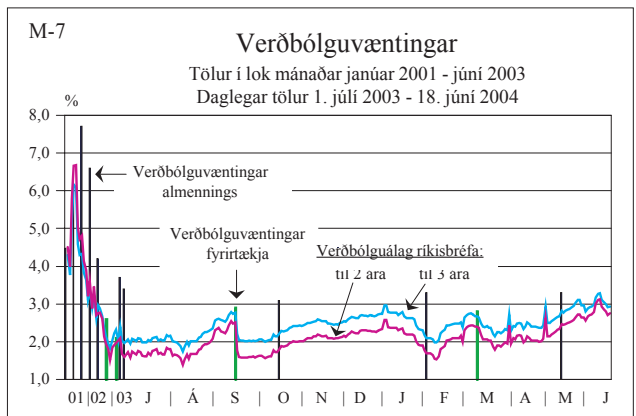
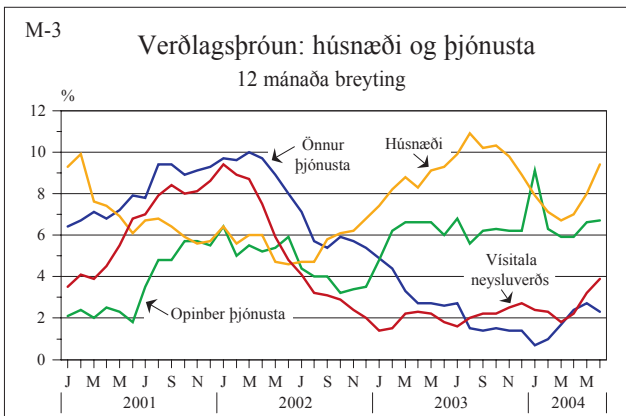
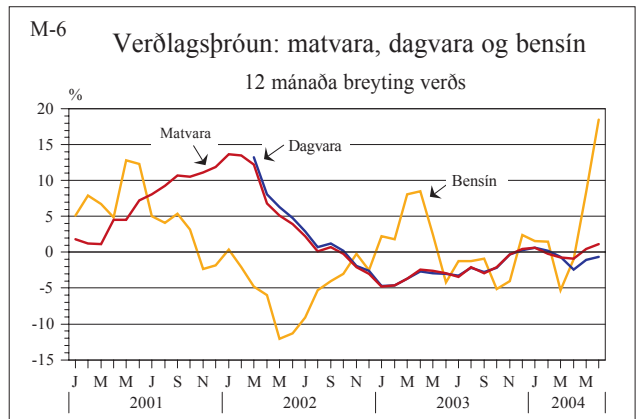
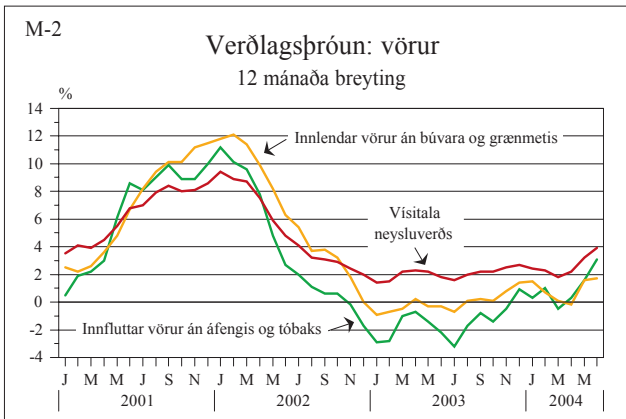
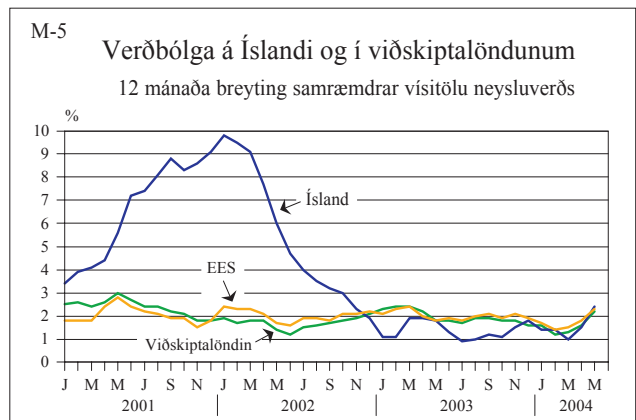
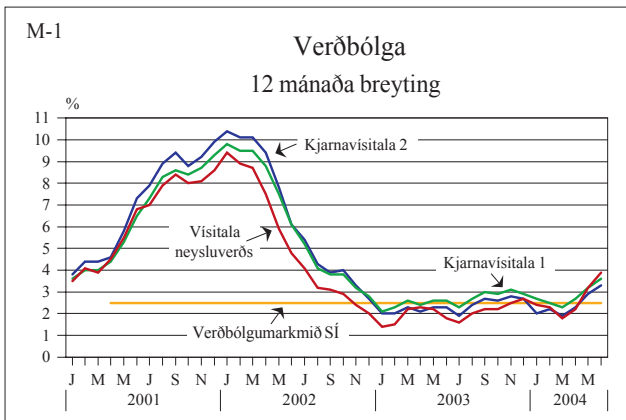
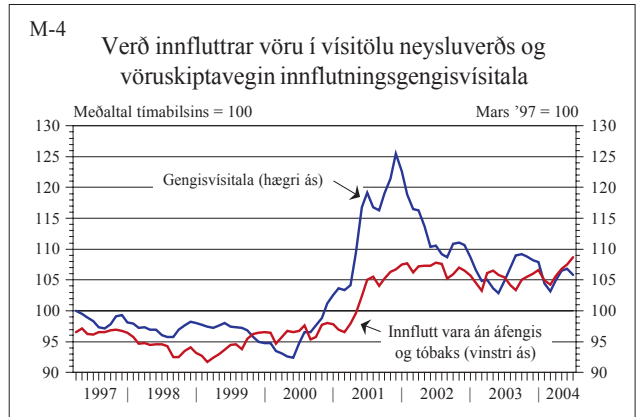
	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá		Frá ársbyrjun	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Meðal-tal	Breyt. frá f. ári (%)
VI Eignamarkaðir							
Úrvals-vísitala, mánaðarmeðaltal (des. 1997=100).....	maí '04	2.675,0	1.431,3	0,3	86,9	2.519,4	81,4
Heildarvísitala aðallista, mánaðarmeðaltal (des. 1997=100)....	maí '04	2.583,7	1.489,4	0,4	73,5	2.442,2	67,4
Velta, mánaðarleg (ma.kr.).....	maí '04	34,8	40,4	-4,0	-13,8	239,3	32,4
Verð íbúða í fjölbýli á höfuðb.svæði (jan. 1999=100).....	maí '04	174,0	156,2	-0,2	11,4	169,2	10,4
Raunverð íbúða alls á höfuðb.svæði (jan. 1996=100).....	maí '04	141,9	131,4	-0,3	7,9	139,1	7,9
Aflahlutdeild (kr./kg.).....	maí '04	1.080	1.220	0,0	-11,5	1.146	-6,4

	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá		Frá ársbyrjun	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Meðal-tal	Breyt. frá fyrri ári (%)
VII Fjármálamarkaðir							
Útlán innlánsstofnana til innlendra aðila (ma.kr.).....	maí '04	890,0	742,6	0,4	19,8	.	.
að frádrægnun áætl. gengis- og vísitöluáhrifum ¹ (vísitala) ..	maí '04	208,5	177,4	0,6	17,6	.	.
- að raungildi (jan. 2001=100)	maí '04	124,0	107,5	-0,4	15,3	.	.
Útlán lánakerfisins (ma.kr.).....	mars '04	2.333	2.021	6,0	15,4	.	.
M3 (ma.kr.).....	maí '04	511,1	431,4	1,2	18,5	.	.
Stýrivextir Seðlabankans (%).....	18. júní '04	5,75	5,30	0,25	0,45	5,38	-0,04
Peningamarkaðsvextir, 3ja mán (%).....	18. júní '04	6,0	5,3	0,4	0,7	5,4	-0,1
Ríkisvixlavextir, 3ja mán (%) ¹	18. júní '04	5,5	4,9	0,2	0,7	5,2	0,1
Skammtímarauvextir 3ja mán r.vix m.v. verðb.álag (%) ²	18. júní '04	2,7	3,3	-0,3	-0,6	2,9	0,2
Ávöxtunarkrafa ríkisbréfa, (3 ár, fl. RIKB 07 0209) (%) ²	18. júní '04	7,7	6,3	0,6	1,4	7,2	0,2
Ávöxtunarkrafa ríkisbréfa, (9 ár, RIKB 13 0517) (%) ²	18. júní '04	7,4	7,4	0,0	-0,1	7,5	-0,3
Ávöxtunarkrafa húsbréfa til 25 ára (IBH 26 0315) (%) ²	18. júní '04	4,4	4,7	0,2	-0,3	4,5	-0,5
Ávöxtunarkrafa húsbréfa til 40 ára (IBH 41 0315) (%) ²	18. júní '04	4,2	4,6	0,0	-0,4	4,4	-0,5
Ávöxtunarkrafa spariskirteina til 5 ára (RIKS 05 0410) (%) ²	18. júní '04	3,6	4,1	-0,1	-0,5	3,7	-0,5
Ávöxtunarkrafa spariskirteina til 15 ára (RIKS 15 1001) (%) ²	18. júní '04	3,9	4,3	0,1	-0,4	4,0	-0,7
Meðalvextir óverðtryggðra útlána banka og sparisjóða (%) ²	18. júní '04	11,4	12,0	0,1	-0,6	11,4	-0,7
Meðalvextir verðtryggðra útlána banka og sparisjóða (%) ²	18. júní '04	8,0	9,2	0,0	-1,2	8,2	-1,1
Gengisvísitala krónunnar (31. des. 1991=100) ²	18. júní '04	122,5	120,0	-1,0	2,1	121,6	0,2

1. Breytingar milli tímabila eru reiknaðar út frá tölum sem leiðréttar hafa verið fyrir sameiningu reksturs Glitnis og Íslandsbanka í maí 2003. 2. Allar tölur nema í tveimur öftustu dálkum miðast við 4 vikna meðaltöl, til þess dags sem tilgreindur er.

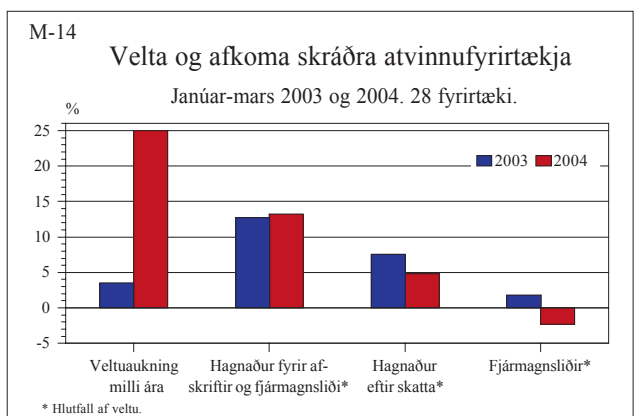
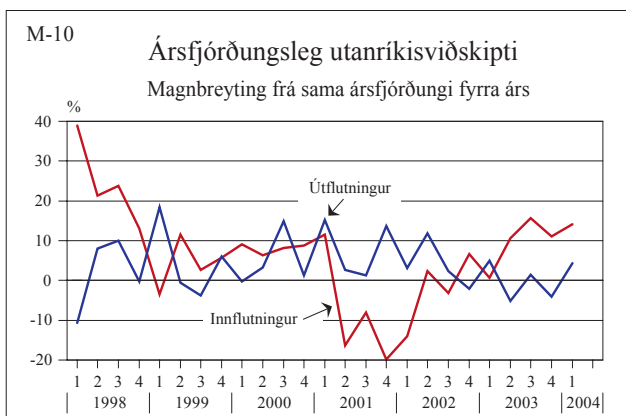
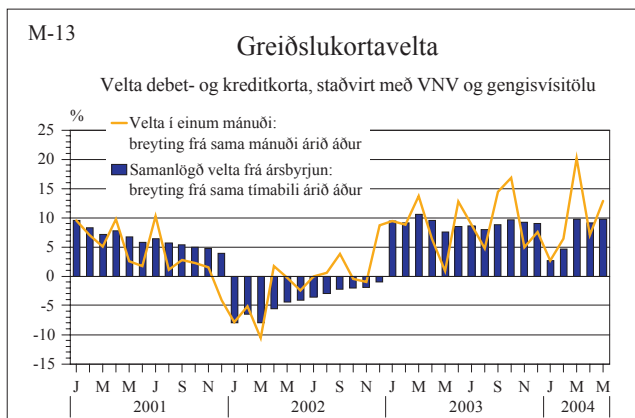
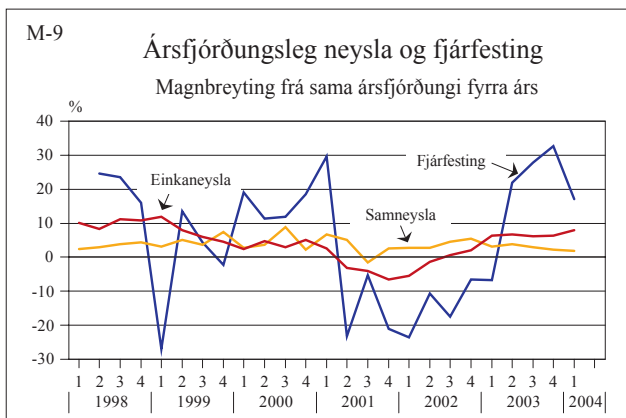
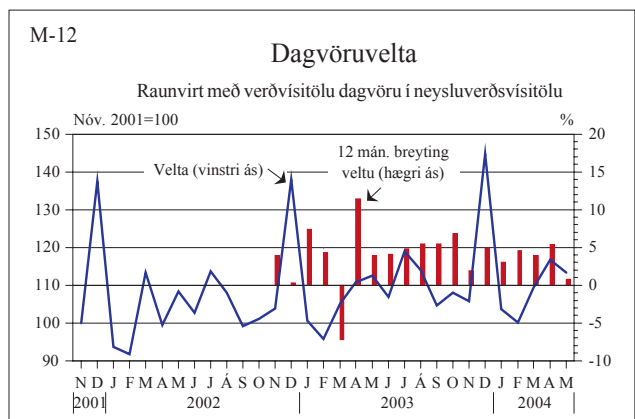
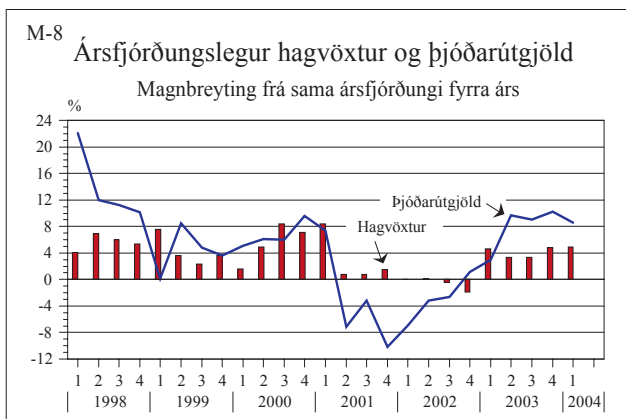
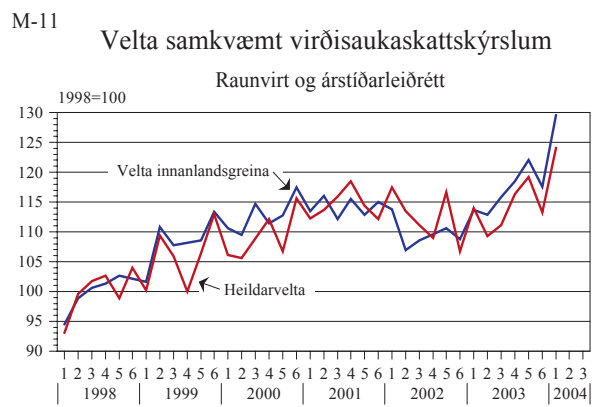
I Verðlagsþróun og verðbólguvæntingar

- Vísitala neysluverðs hækkaði um 0,77% í júní.
- Markaðsverð húsnæðis hækkaði um 2,1% (vísitöluáhrif 0,26%).
- Verð á bensíni og olíu hækkaði um 6,1% (vísitöluáhrif 0,24%).
- Verð á mat- og drykkjarvörum hækkaði um 0,7% (vísitöluáhrif 0,11%).
- Fyrri hluta júní var verðbólguálag ríkisskuldabréfa til þriggja ára að meðaltali 3,0% og til fimm ára 3,4%, samanborið við 2,8% og 3,3% í maí.

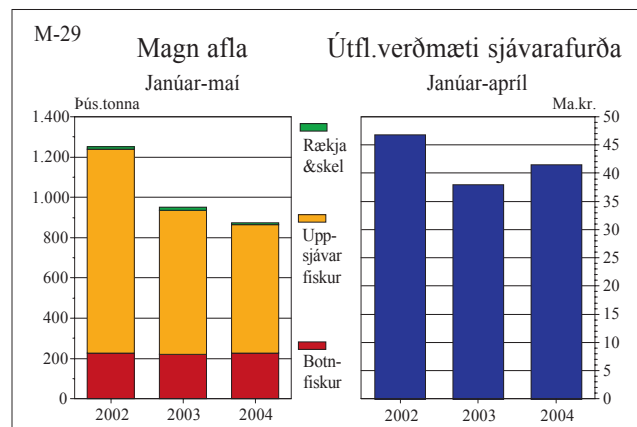
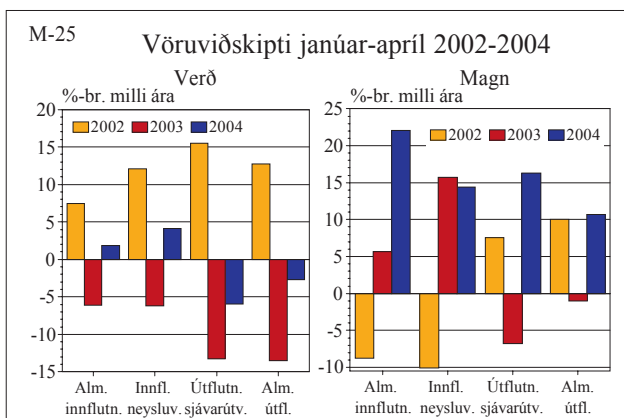
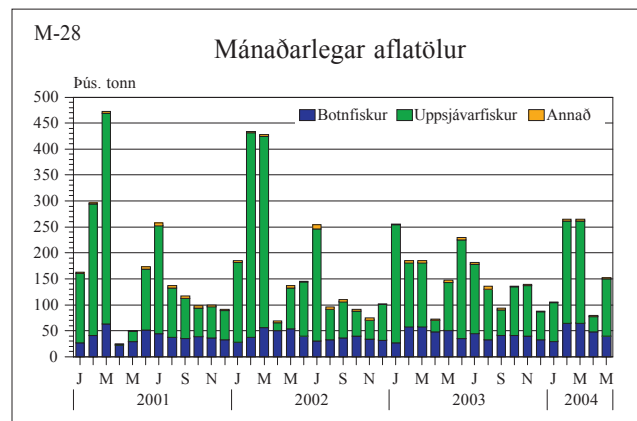
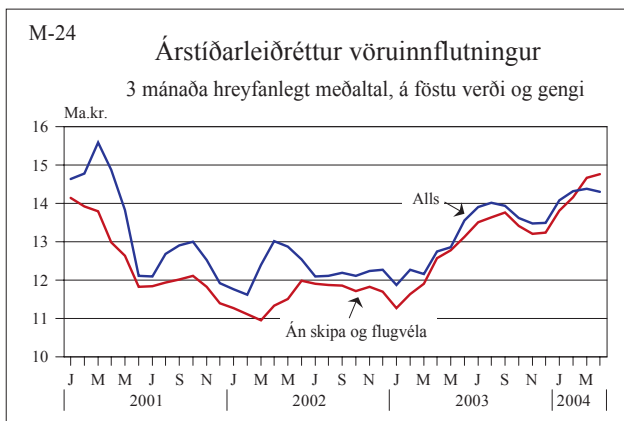
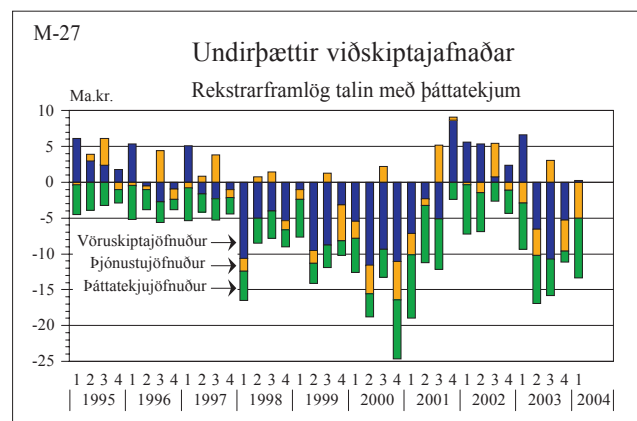
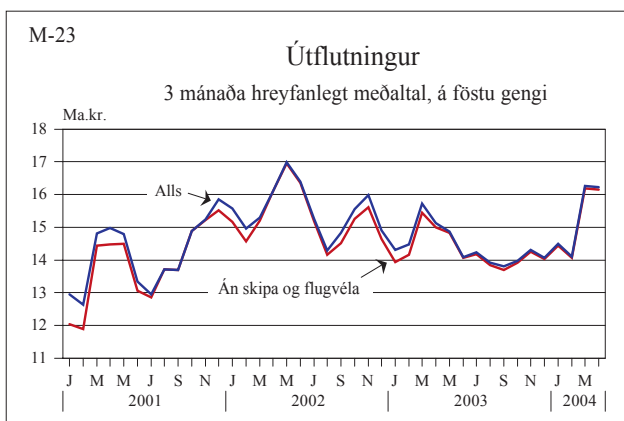
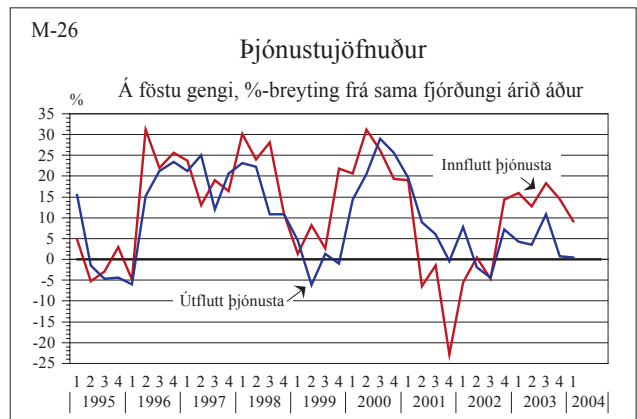
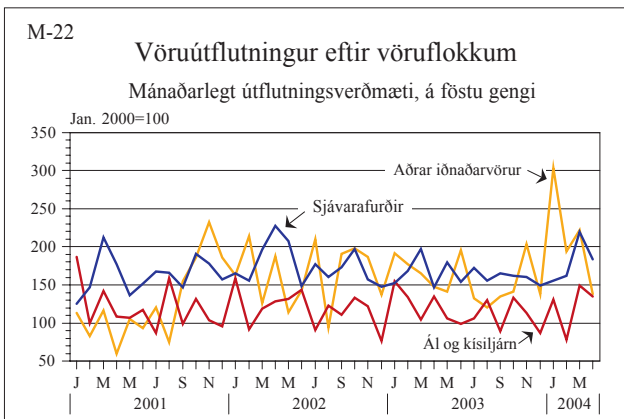

II Framleiðsla og eftirspurn

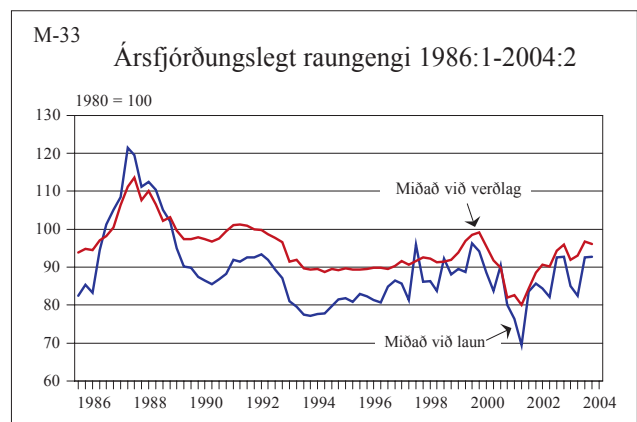
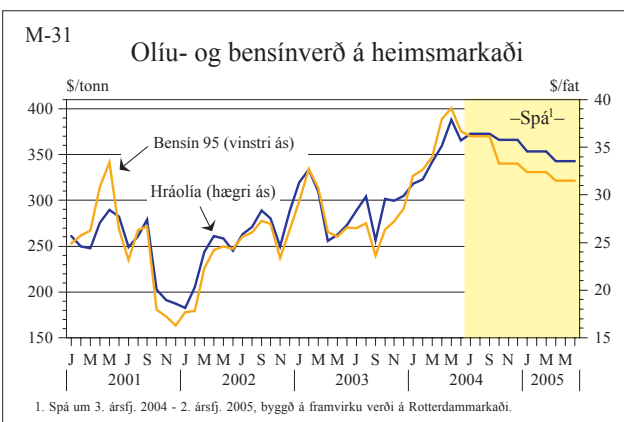
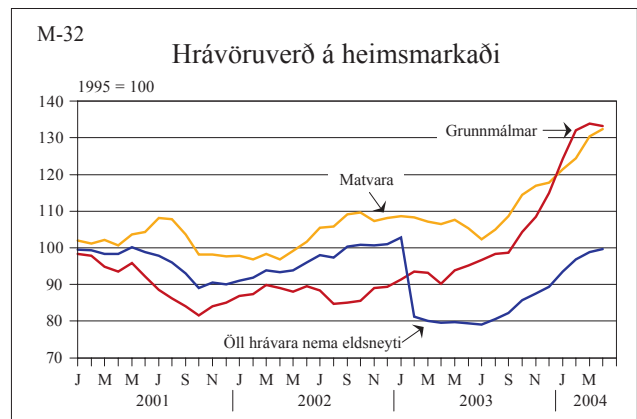
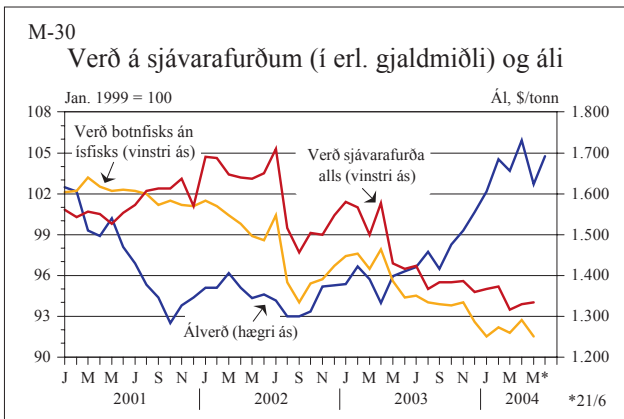
- Hagvöxtur á fyrsta fjórðungi ársins mældist 4,9% og einkaneysla jókst um 8%.
- Greiðslukortavelta í apríl og maí var að raungildi 10% meiri en fyrir ári, sem er svipaður vöxtur og á fyrsta fjórðungi ársins.
- Dagvöruvelta í apríl og maí jókst um 2,8% frá sama tíma í fyrra, sem er nokkru minni ársvöxtur en á fyrsta fjórðungi ársins.
- Sementssalan fyrstu fimm mánuði ársins var u.þ.b. 60% meiri en á sama tíma í fyrra.
- Nýskráðar bifreiðar í maí voru 12% fleiri en fyrir ári, sem er nokkru minni vöxtur en undanfarið ár.

III Utanríkisviðskipti og ytri skilyrði

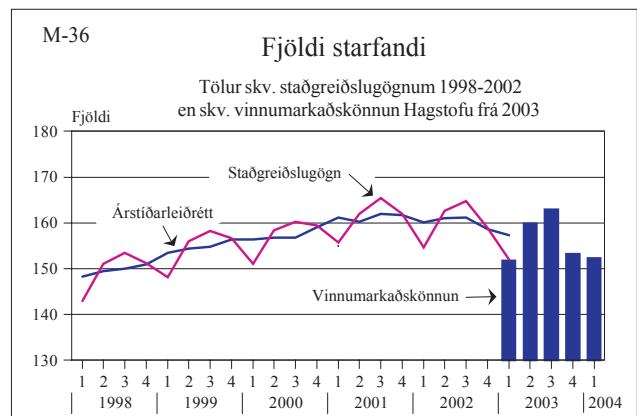
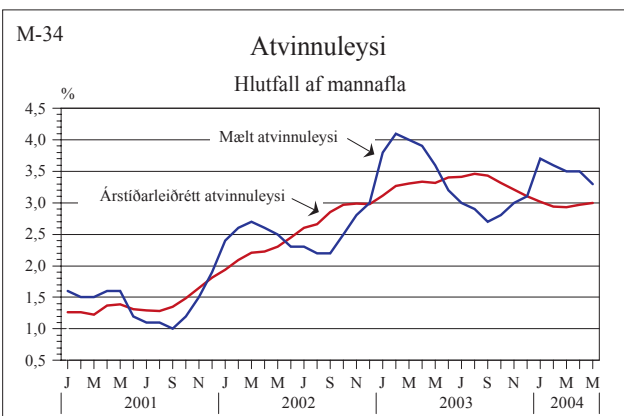
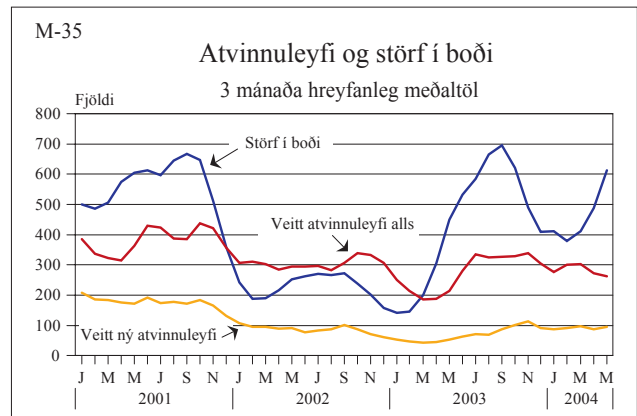

III Utanríkisviðskipti og ytri skilyrði

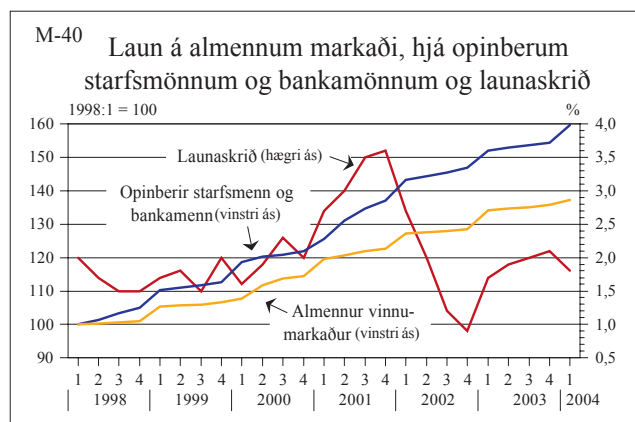
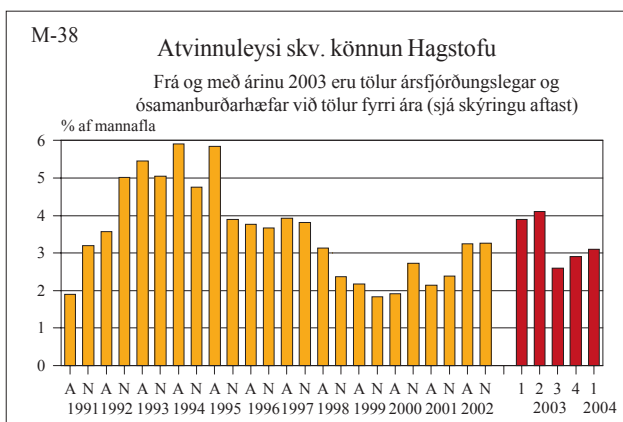
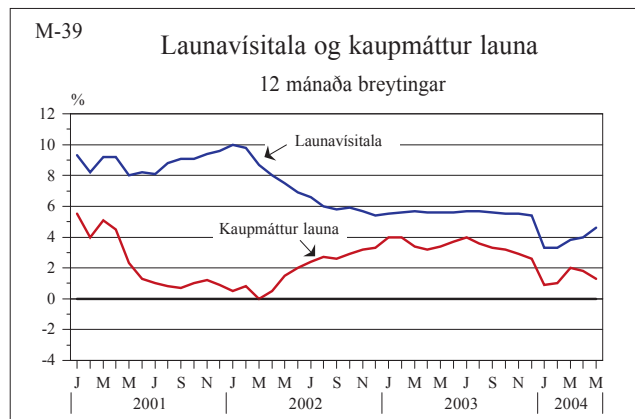
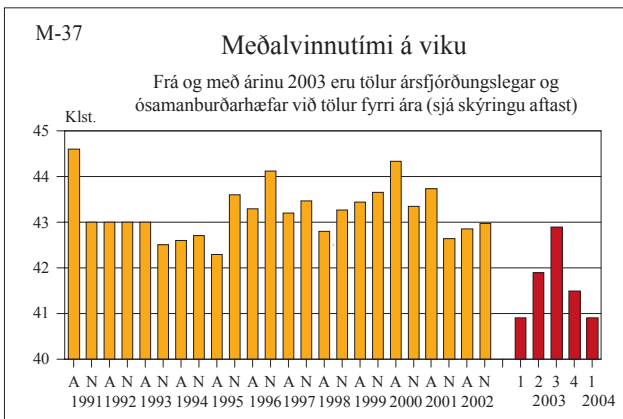

IV Vinnumarkaður og tekjur

- Skráð atvinnuleysi minnkaði milli apríl og maí um 0,2 prósentur og var 3,3%. Á sama tíma í fyrra minnkaði atvinnuleysi úr 3,9% í 3,6%.
- Að teknu tilliti til árstíðarsveiflu var atvinnuleysi því sem næst óbreytt (3%) milli mánaða. Seðlabanki Íslands spáir 3% atvinnuleysi að meðaltali á árinu 2004.
- Launavísitala Hagstofunnar hækkaði um 0,8% milli apríl og maí og var 4,6% hærri í maí en í sama mánuði í fyrra. Vísitala neysliverðs hækkaði um 3,2% á sama tíma og jókst því kaupmáttur launa að meðaltali um 1,3%.

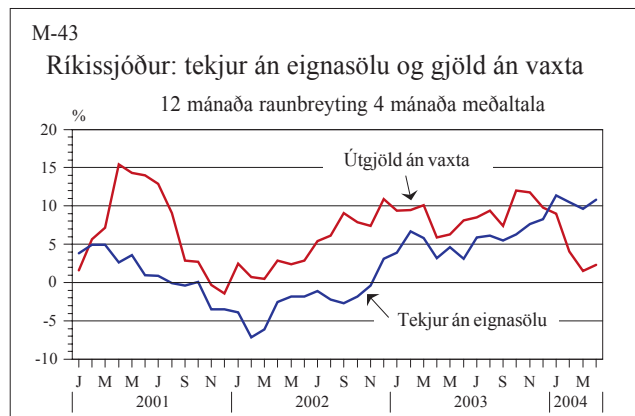
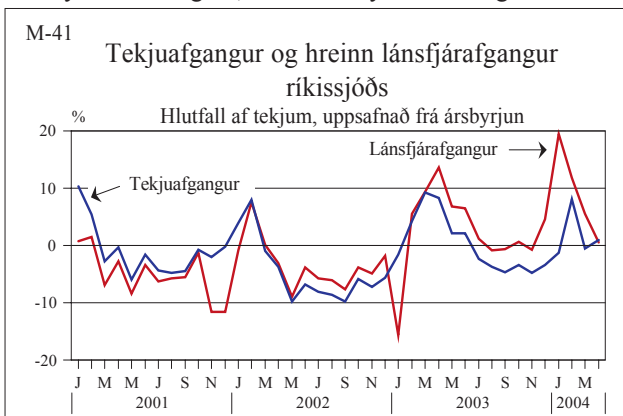
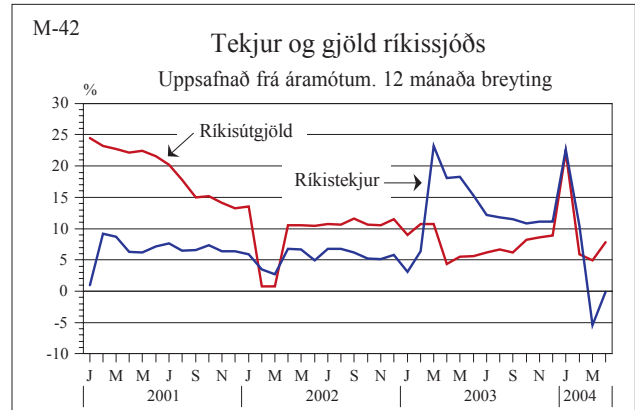

IV Vinnumarkaður og tekjur

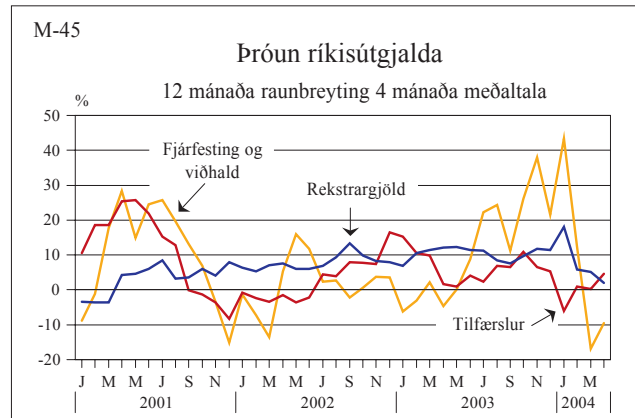
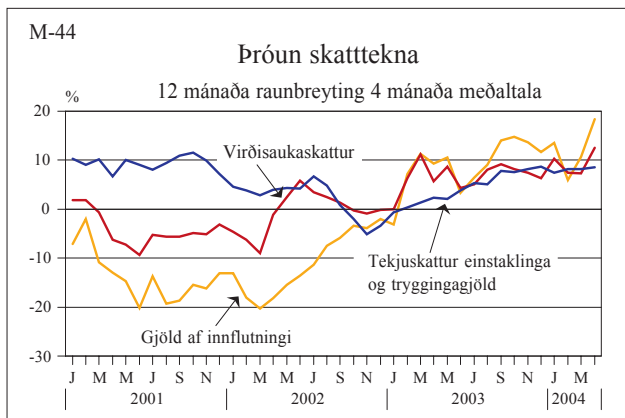

V Opinber fjármál

- Afkoma ríkissjóðs var lakari og lánsfjárafgangur minni fyrstu fjóra mánuði þessa árs en í fyrra, en það skýrist einkum af 5 ma.kr. skjótari bókun gjalda og 14 ma.kr. tekjum ríkissjóðs af sölu banka í fyrra.
- Heildartekjur ríkissjóðs fyrstu fjóra mánuði ársins voru lægri en í fyrra vegna eignasölu þá, en skatttekjur jukust um 12% að raunvirði. Neyslutengdir skattar jukust mest, en raunskattar á launatekjur hækkuðu um 8½%.
- Útgjöld jukust um 5½% umfram verðlag og gjöld án vaxta um 9%. Með grófri leiðréttingu fyrir bókhaldsbreytingum nam hækkun gjalda án vaxta rúmlega 2% að raunvirði. Leiðrétt er fyrir bókhaldsbreytingunni í myndum 43 og 45, en ekki í myndum 41 og 42.

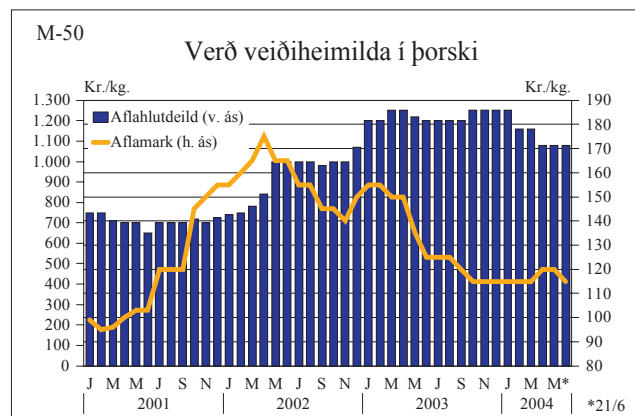
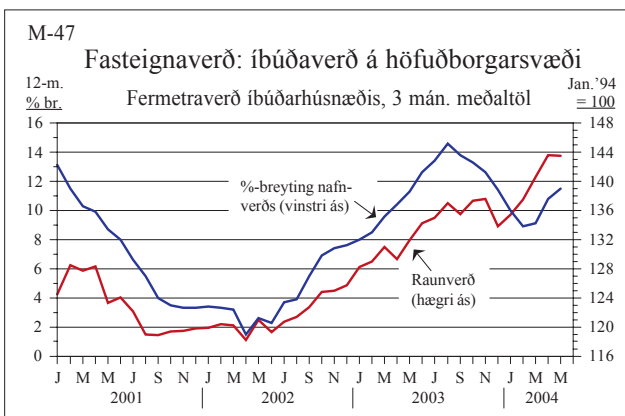
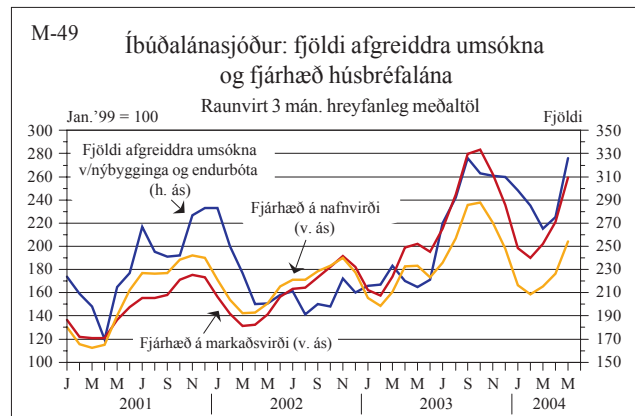
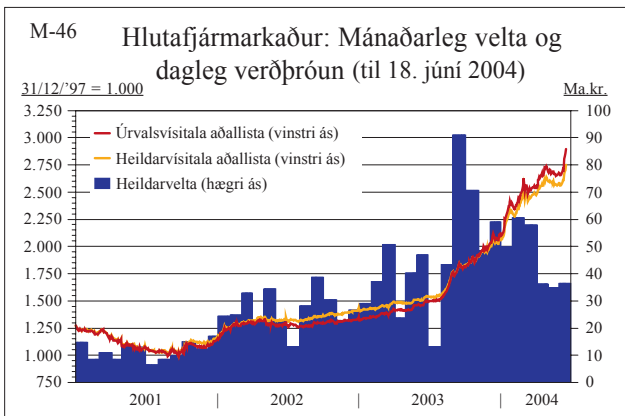
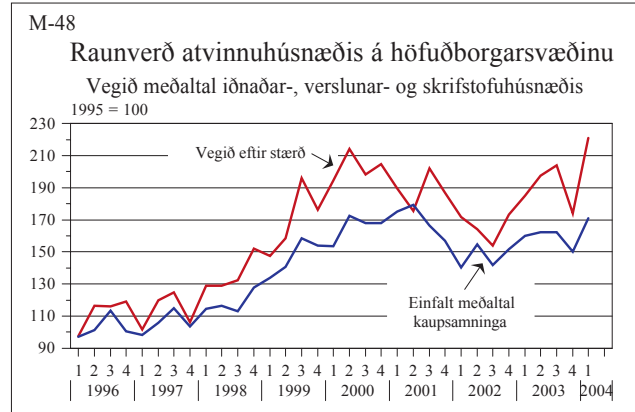

V Opinber fjármál

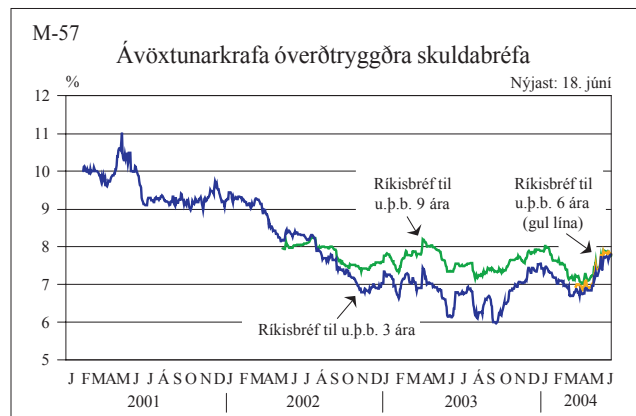
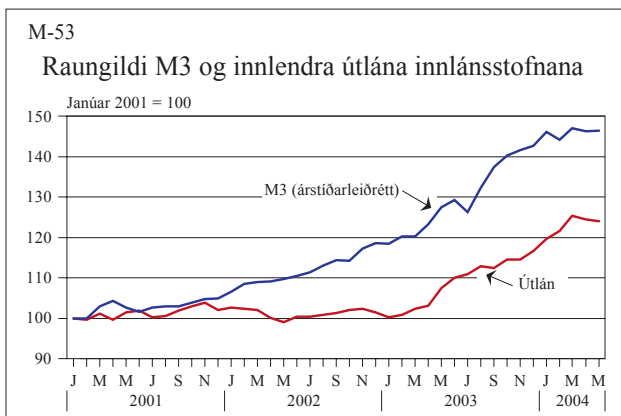
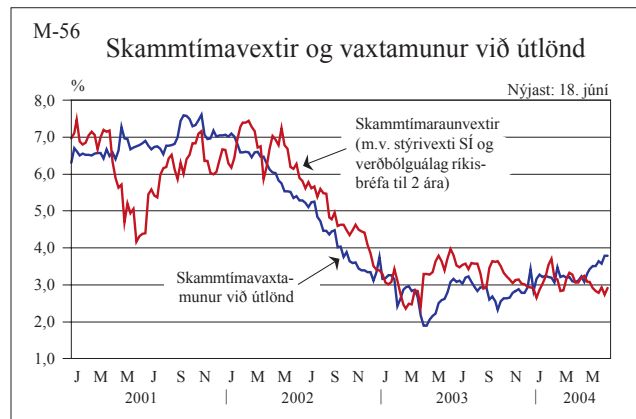
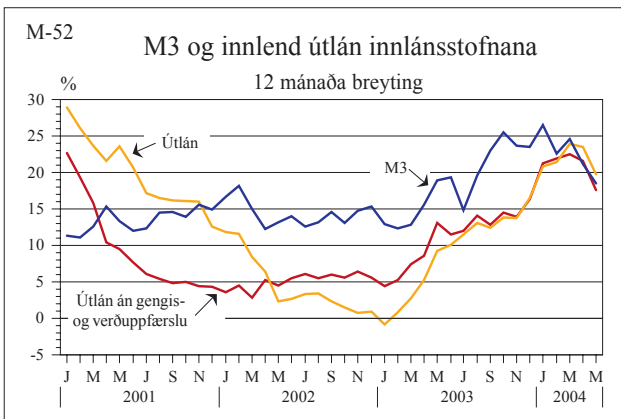
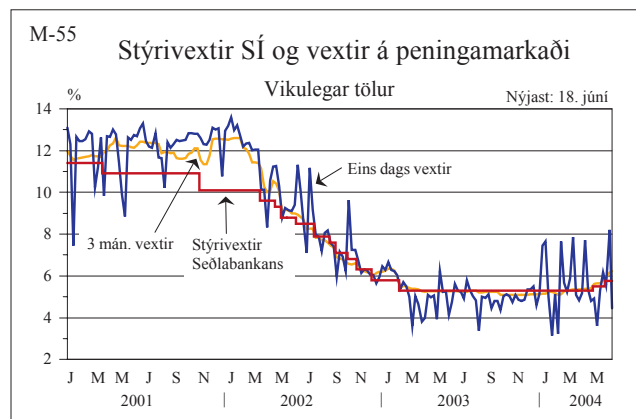
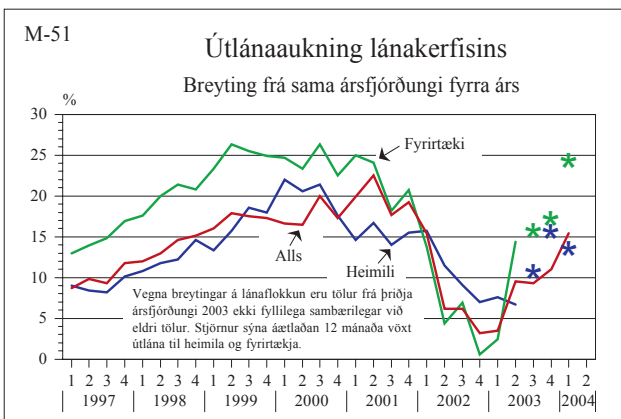
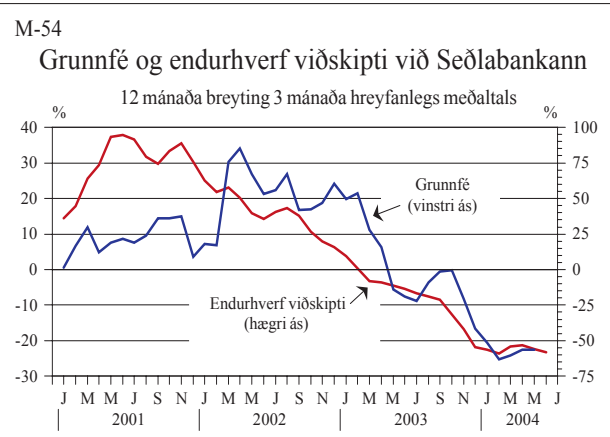
VI Eignamarkaðir

- Verðvísitala íbúðarhúsnæðis á höfuðborgarsvæðinu hækkaði í maí um 0,5% frá fyrri mánuði.
- Verðlag atvinnuhúsnæðis virðist heldur hafa hækkað á fyrsta fjórðungi þessa árs. Gögnin eru þó strjál og ber að túlka af varúð.
- Frá byrjun janúar til miðs júní voru afgreiddar umsóknir vegna nýbygginga og til byggingaraðila 42% og 48% fleiri en fyrir ári.
- Úrvalsvísitalan hafði hinn 18. júní hækkað um 38% frá áramótum.

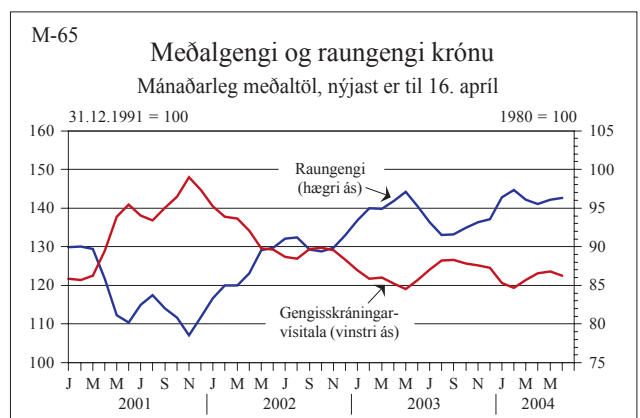
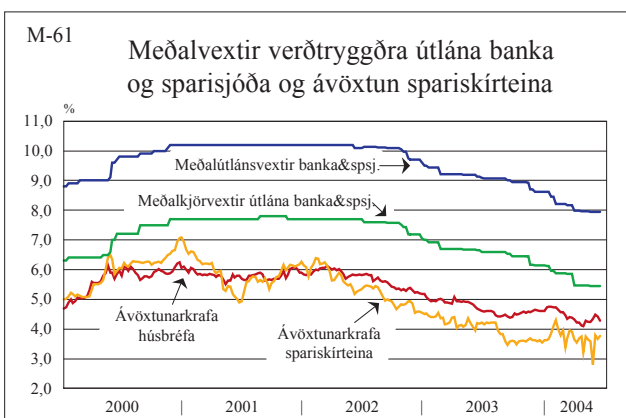
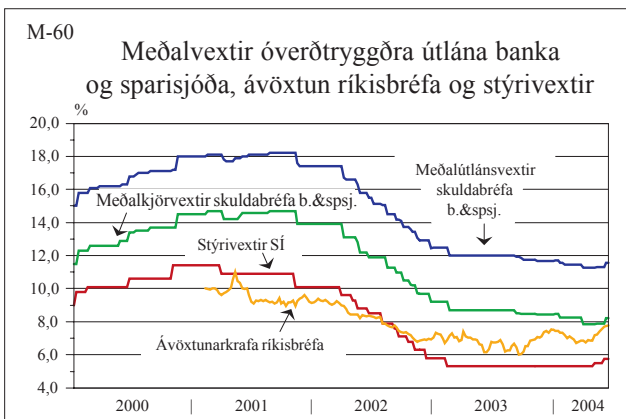
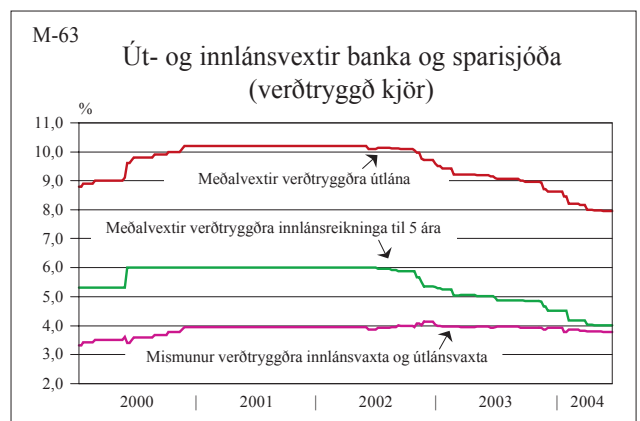
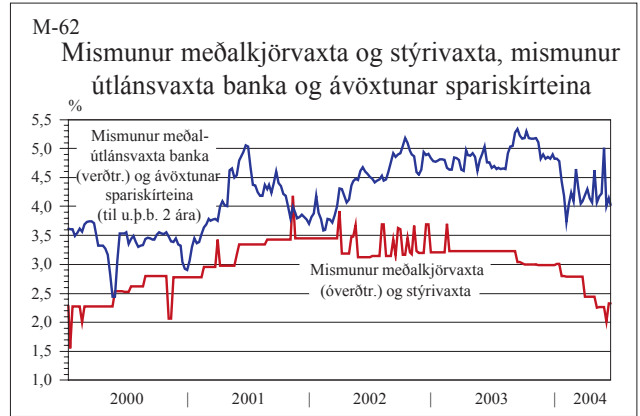
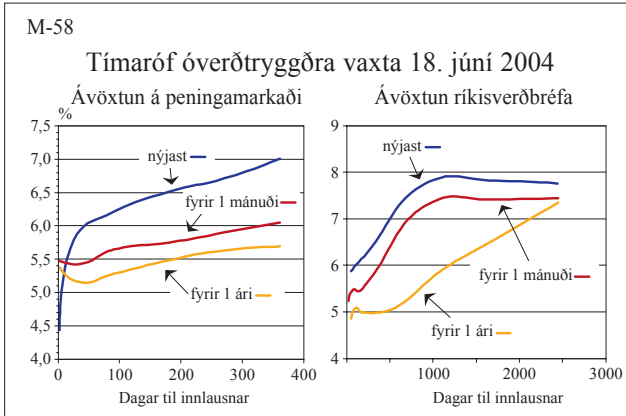

VII Fjármálamarkaðir

- Tilkynt var um hækkun stýrivaxta Seðlabankans úr 5,5% í 5,75% hinn 1. júní.
- Skammtíma vaxtamunur við útlönd var 3,8 prósentur hinn 18. júní og eftir hækkun stýrivaxta 1. júní hefur munurinn verið að meðaltali 0,3 prósentum meiri en í maí.
- Ávöxtunarkrafa ríkistryggðra skuldabréfa, bæði óverðtryggðra og verðtryggðra, hækkaði í kjölfar tilkynningar um hækkun stýrivaxta og fyrstu þrjár vikur í júní var hún að meðaltali 0,1-0,5 prósentum hærrí en í maí.
- Í maí dró nokkuð úr vexti útlána innlánsstofnana og var hann í lok maí 19,8% yfir tólf mánuði eða 17,6% að teknu tilliti til áhrifa gengis- og vísitölubreytinga.

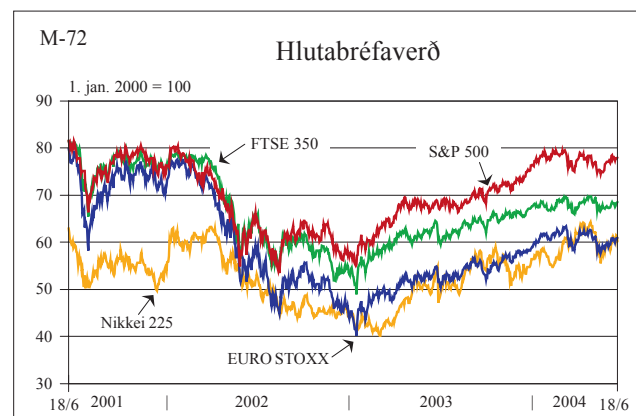
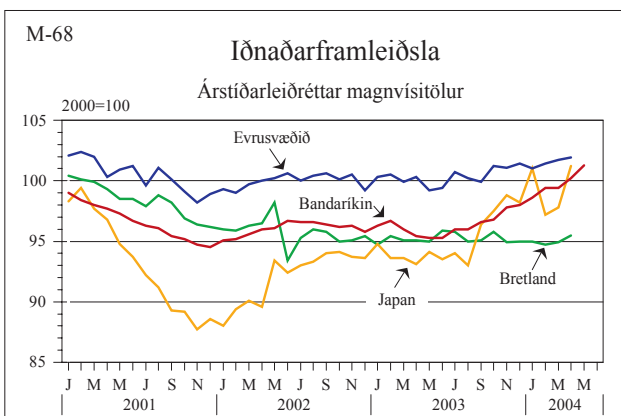
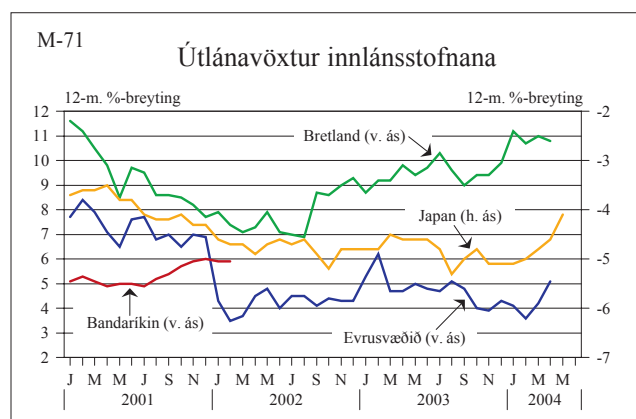
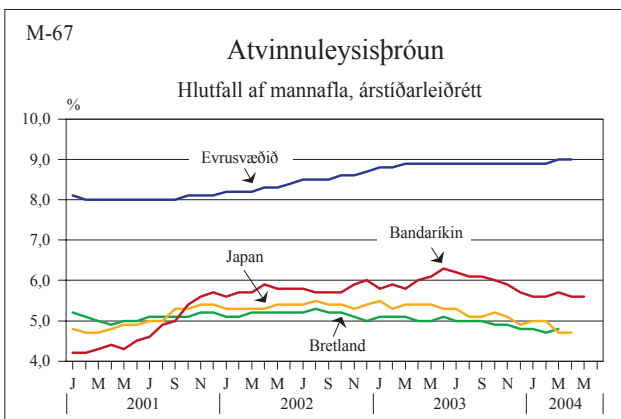
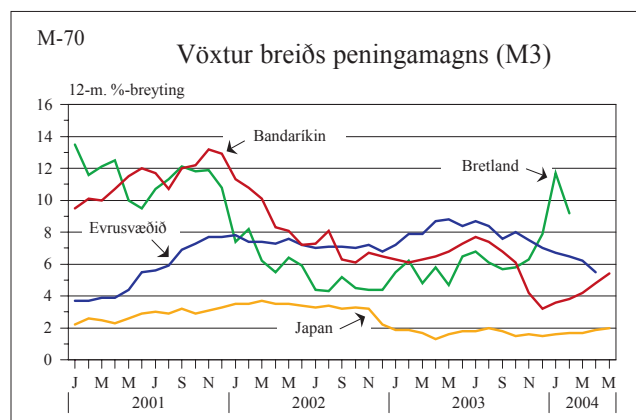
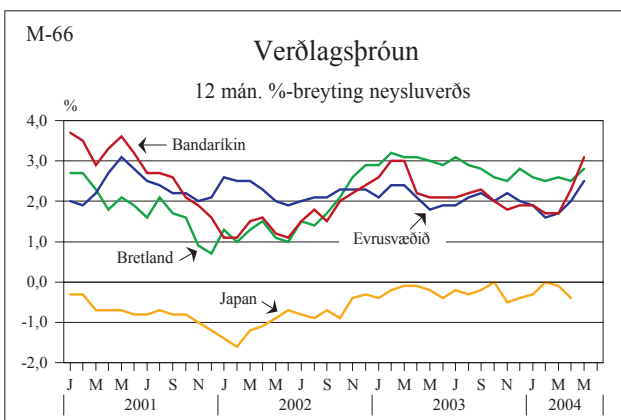
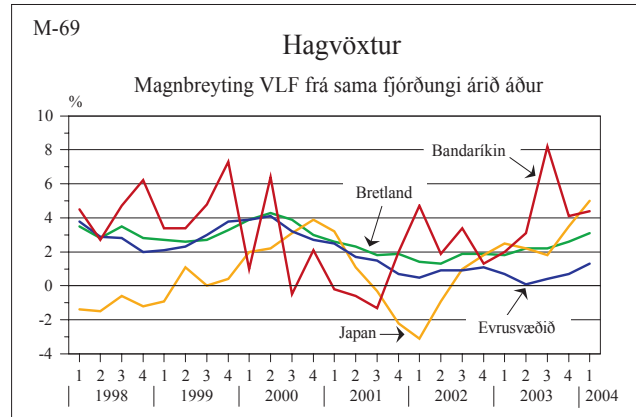

VII Fjármálamarkaðir

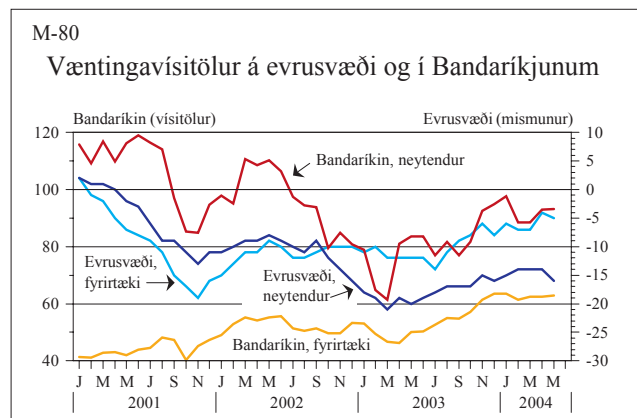
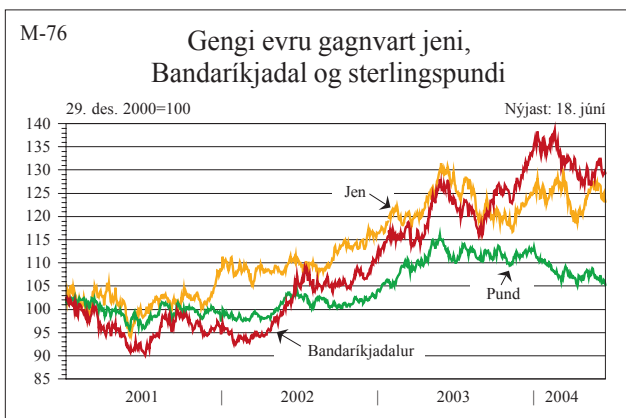
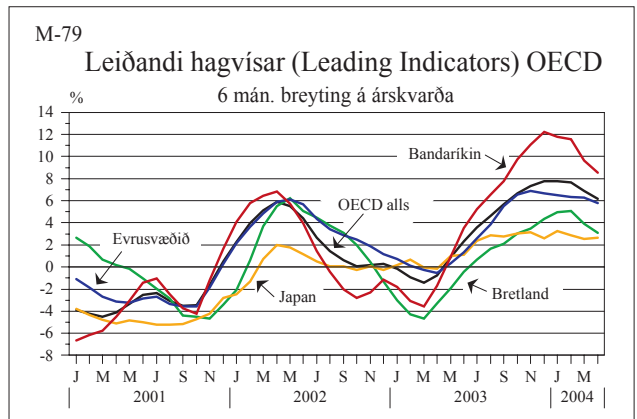
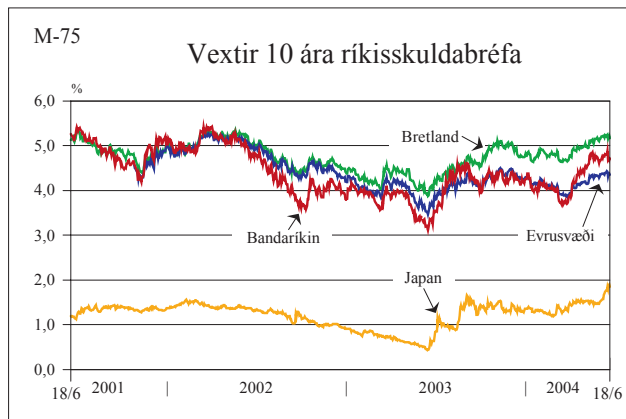
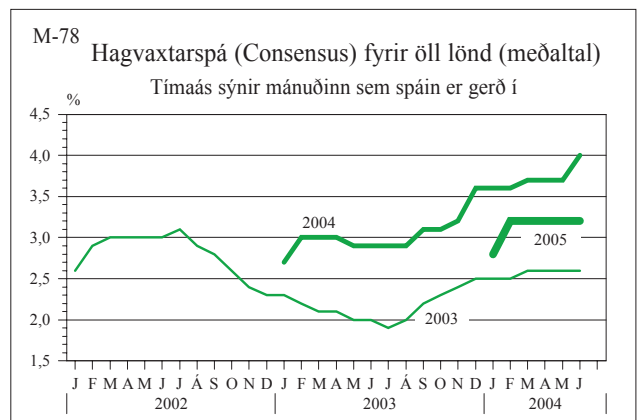
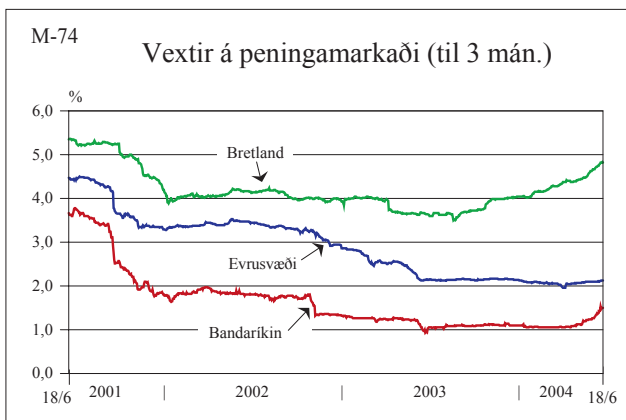
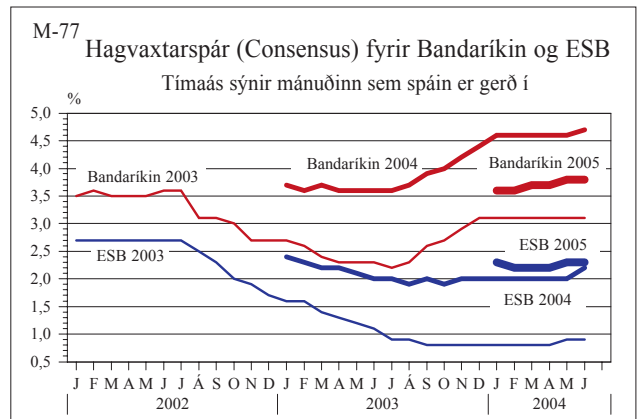
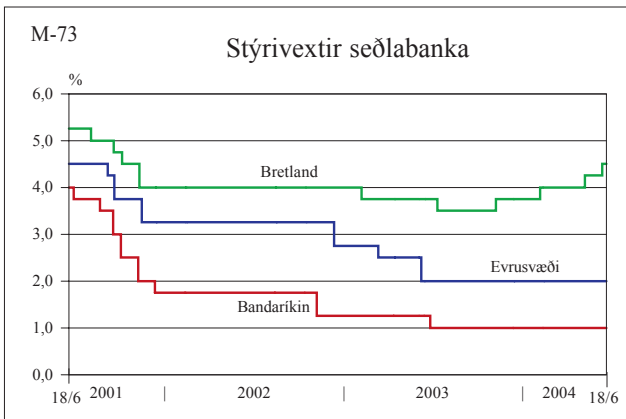

VIII Alþjóðleg efnahagsmál

- Í Bandaríkjunum mældist verðbólga 3,1% í maí. Kjarnaverðbólga var þó mun minni, eða 1,7%.
- Á evrusvæðinu jókst verðbólgan úr 2% í 2,5%, en kjarnaverðbólga var óbreytt 1,8%.
- Hagvöxtur á evrusvæðinu var 1,3% á fyrsta ársfjórðungi. Tölur um hagvöxt í Bandaríkjunum voru endurskoðaðar upp á við.
- Í Japan var landsframleiðsla á fyrsta fjórðungi ársins 4,7% meiri en fyrir ári. Undanfarna tvo fjórðunga hefur vöxturinn verið ríflega 6% á árskvartaða.
- Atvinna jókst verulega í Bandaríkjunum í maí, þriðja mánuðinn í röð.

VIII Alþjóðleg efnahagsmál

Skýringar við myndir í Hagvísum Seðlabanka Íslands

Mynd 1. Verðbólga (VNV og kjarnavísitölur)

Heimild: Hagstofa Íslands. 12 mánaða %-breyting vísitölu neysluverðs og kjarnavísitalna 1 og 2. Einnig er sýnt verðbólguþéttun Seðlabanka Íslands sem tekið var upp í mars 2001.

Mynd 2. Verðlagsþróun: vörur

Heimild: Hagstofa Íslands. Sýndar eru 12 mánaða %-breytingar vísitölu neysluverðs og tveggja undirliða hennar; innlendra vara án búvara og grænmetis og innfluttra vara án áfengis og tóbaks.

Mynd 3. Verðlagsþróun: húsnæði og þjónusta

Heimild: Hagstofa Íslands. Sýndar eru 12 mánaða %-breytingar vísitölu neysluverðs og þriggja undirliða hennar; húsnæðis, opinberrar þjónustu og annarrar þjónustu

Mynd 4. Verð innfluttrar vöru í vísitölu neysluverðs og vöruskiptavegin innflutningsgengisvísitala

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Verð á innfluttum vörum án áfengis og tóbaksverðs í vísitölu neysluverðs. Vísitala með meðaltal tímabilsins sem myndin sýnir sem grunnildi. Vöruskiptavegin innflutningsgengisvísitala, meðaltal mánaðar, mars 1997 = 100.

Mynd 5. Verðbólga á Íslandi og í viðskiptalöndunum

Heimildir: Hagstofa Íslands, Eurostat. Verðbólga á Íslandi og á EES-svæðinu miðað við 12 mánaða breytingu samræmdrar vísitölu neysluverðs (HICP). Verðbólga í viðskiptalöndunum er miðuð við 12 mánaða breytingu vísitölu neysluverðs í Bandaríkjunum, Japan og Sviss en 12 mánaða breytingu í samræmdrar vísitölu neysluverðs í öðrum viðskiptalöndum.

Mynd 6. Verðlagsþróun: matvara, dagvara og bensín

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Sýndar eru 12 mánaða %-breytingar í verðvísitölum þriggja undirflokka vísitölu neysluverðs; matvöru, dagvöru og bensíns.

Mynd 7. Verðbólguvæntingar

Heimild: Seðlabanki Íslands. Mælikvarðar á verðbólguvæntingar eru annars vegar verðbólguvæntingar almennings og fyrirtækja og hins vegar verðbólguálag ríkisskuldabréfa. Væntingar eru skv. könnunum sem Gallup gerir fyrir Seðlabankann. Á árunum 2000-2002 sá IBM (áður PriceWaterHouseCoopers) um kannanir á verðbólguvæntingum almennings. Spurt er hver verðbólgan muni verða næstu 12 mánuði. Verðbólguálag ríkisskuldabréfa til 2 og 3 ára er reiknað út frá ávöxtunarkröfu ríkisvixla, ríkisbréfa og spariskírteina. Búinir eru til ferlar fyrir ávöxtun m.v. tímalengd þar sem brúað (interpolerað) er á milli einstakra flokka óverðtryggðra bréfa og verðtryggðra. Verðbólguálagið er þá munurinn á ávöxtun ferlanna í tilteknum tímalengdum. Fram til 15. apríl 2003 er verðbólguálag sýnt sem hlutfall ávöxtunarkröfu ríkisbréfa og spariskírteina til svipaðrar tímalengdar. Tölur eru í mánaðarlok tímabilið janúar 2001 - júní 2003 og daglegar frá 1. júlí 2003.

Mynd 8. Ársfjórðungslegur hagvöxtur og þjóðarútgjöld

Heimild: Hagstofa Íslands. Magnbreyting vergrar landsframléiðslu og þjóðarútgjalda frá sama fjórðungi á fyrra ári.

Mynd 9. Ársfjórðungsleg neysla og fjárfesting

Heimild: Hagstofa Íslands. Magnbreyting einkaneyslu, samneyslu og fjárfestingar frá sama fjórðungi á fyrra ári.

Mynd 10. Ársfjórðungsleg utanríkisviðskipti

Heimild: Hagstofa Íslands. Magnbreyting útflutnings og innflutnings frá sama fjórðungi á fyrra ári.

Mynd 11. Velta samkvæmt virðisaukaskattskýrslum

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Sýndar eru tölur um heildarveltu og veltu innanlandsgreina. Tölur eru raunvirtar með vísitölu neysluverðs án bensíns og húsnæðis og árstíðarleiddar. Vísitölur, 1998=100.

Mynd 12. Dagvöruvelta

Heimild: Samtök verslunar og þjónustu (SVP). Vísitala veltu dagvöru í smásölu. Raunvirt með verðvísitölu dagvöru í neysluvöru-vísitölunni. Nóvember 2001=100. Vísitalan er reiknuð af IMG skv. upplýsingum sem berast beint frá fyrirtækjum og er miðað við að a.m.k. 80% fyrirtækja í greininni skili upplýsingum.

Mynd 13. Greiðslukortavelta

Heimild: Seðlabanki Íslands. Velta greiðslukorta (samanlögð velta debetkorta og kreditkorta) innanlands og erlendis. Staðvirt er með vísitölu neysluverðs (velta innanlands) og meðalgengisvísitölu (velta erlendis). Sýnd er breyting veltu frá fyrra ári í %, annars vegar í einum mánuði og hins vegar á tímabilinu frá ársbyrjun til loka hvers mánaðar.

Mynd 14. Velta og afkoma skráðra atvinnufyrirtækja

Heimild: Seðlabanki Íslands. Sýnd er raunveltuaukning og eftirfarandi hlutföll af veltu: hagnaður fyrir afskriftir og fjármagnsliði, hagnaður eftir skatta og fjármagnsliði. Úrtak er parað við fyrra ár og notaðar fyrirliggjandi upplýsingar hverju sinni.

Mynd 15. Sementssala og nýskráningar bifreiða

Heimildir: Sementsverksmiðjan hf., Aalborg Portland Ísland hf., BM Vallá og Bílgreinasambandið. Samanlögð sementssala þriggja seljenda. Sementssala í hverjum mánuði er árstíðarleidd og sýnd sem vísitala, 1995=100. Tölur um nýskráningar bifreiða ná yfir bæði nýjar og notaðar bifreiðir, alla flokka (fólks-, hópferða-, vöru- og sendibifreiðir). Reiknað er þriggja mánaða meðaltal og sýnd 12 mánaða breyting þess.

Mynd 16. Raforkusala

Heimild: Orkustofnun. Almenn raforkunotkun (þ.e. án notkunar stóriðju), án notkunar Landsvirkjunar. Árstíðarleiddréttar, mánaðarlegar tölur.

Mynd 17. Samningsverð í útboðum og hlutfall samningsverðs og kostnaðaráætlana

Heimildir: Framkvæmdasýsla ríkisins, Innkaupastofnun Reykjavíkur og Vegagerð ríkisins. Miðað er við ársfjórðungslegt, vegið meðaltal samninga. Sýnd er fjárhæð samninga og hlutfall samningsverðs og kostnaðaráætlana.

Mynd 18. Væntingavísitölur Gallup

Heimild: Gallup. Væntingavísitala Gallup ásamt vísitölum um mat á núverandi ástandi og væntingar til 6 mánaða.

Mynd 19. Ársfjórðungslegur viðskiptajöfnuður

Heimildir: Seðlabanki og Hagstofa Íslands. Viðskiptajöfnuður sýndur sem hlutfall af (i) vergri landsframleiðslu og (ii) útflutningi vöru og þjónustu í sama ársfjórðungi.

Mynd 20. Vöruskiptajöfnuður sem hlutfall af vöruútflutningi

Heimild: Hagstofa Íslands. Hreyfanlegt 12 mánaða hlutfall.

Mynd 21. Vöruinnflutningur og vöruútflutningur

Heimild: Hagstofa Íslands. Innflutningur eða útflutningur síðustu 12 mánaða sem hlutfall af 12 mánuðum þar á undan.

Mynd 22. Vöruútflutningur eftir vöruflokkum

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Sýnt er útflutningsverðmæti 3 flokka útflutningsvara (sjávarafurðir, ál og kísiljárn og iðnaðarvörur), reiknað á föstu gengi. Vísitala, janúar 2000=100.

Mynd 23. Vöruútflutningur

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Verðmæti vöruútflutnings, reiknað á föstu gengi m.v. útflutningsvegna meðalgengisvísitölu. Sýnt er 3 mánaða hreyfanlegt meðaltal, fyrir heildarvöruútflutning og vöruútflutning að undanskildum skipum og flugvélum.

Mynd 24. Árstíðarleiddréttur vöruinnflutningur

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Hreyfanlegt 3 mánaða meðaltal vöruinnflutnings er árstíðarleiddrétt. Sett á fast verð og gengi með vísitölu erlends verðlags og meðalgengisvísitölu m.v. innflutning. Vísitala erlends verðlags er fengin með því að veга saman með gengisvögninni vísitölur verðlags í helstu viðskiptalöndum.

Mynd 25. Verð- og magnþróun í vöruviðskiptum

Heimild: Hagstofa Íslands. Verð og magnþróun innflutnings og útflutnings. Almennur innflutningur jafngildir heildarvöruinnflutningi að frátöldum skipum flugvélum og ýmsum vörum (afgangslíður). Almennur útflutningur jafngildir heildarvöruútflutningi að frádregnum skipum, flugvélum og ýmsum vörum (afgangslíður).

Mynd 26. Þjónustujöfnuður

Heimild: Seðlabanki Íslands. Sýnd er breyting verðmætis útfluttrar og innfluttrar þjónustu frá sama fjórðungi fyrra árs, reiknað á föstu gengi.

Mynd 27. Undirþættir viðskiptajafnaðar

Heimild: Seðlabanki Íslands. Viðskiptajöfnuður í hverjum ársfjórðungi í ma.kr., skipt eftir helstu undirþáttum (vöruskiptajöfnuður, þjónustujöfnuður og þáttatekjuföfnuður.) Rekstrarframlög eru talin með þáttatekjum.

Mynd 28. Mánaðarlegar aflatölur

Heimild: Hagstofan. Mánaðarlegt aflamagn (í tonnum) botnfisks, uppsjávarfisks og annarra tegunda.

Mynd 29. Afli og útflutningsverðmæti sjávarafurða

Heimild: Hagstofan. Afli íslenskra skipa á heimamiðum og fjarmiðum. Sýnt er aflamagn eftir helstu flokkum, uppsafnað frá ársbyrjun til loka næstliðins mánaðar. Verðmæti útfluttra sjávarafurða eru f.o.b.-tölur á nafnvirði, frá áramótum, en ná oftast mánuði styttra fram en tölur um aflamagn.

Mynd 30. Verð á sjávarafurðum og áli

Heimildir: Hagstofa Íslands og London Metal Exchange (LME). Verð sjávarafurða mælt í íslenskum krónum er reiknað á Hagstofu Íslands. Það er umreiknað yfir í erlendan gjaldmiðil með því að deila með vöruskiptavog m.v. útflutning. Verð áls frá LME. Sýnd eru mánaðarleg meðaltöl og auk þess nýjasta álverð. Ekki er árstíðarleiddrétt.

Mynd 31. Olíu- og bensínverð

Heimild: Bloomberg. Hraóla, bensín og IPE, framvirkt verð. Sýnd eru mánaðarleg meðaltöl, seinustu dagverð og framvirkt verð næstu fjögurra ársfjórðunga.

Mynd 32. Hrávöruverð á heimsmarkaði

Heimild: EcoWin/IMF. Mánaðarlegar tölur. Hrávöruverð án eldsneytis, verð á grunnmálum og verðlag matvæla.

Mynd 33. Ársfjórðungslegt raungengi

Heimild: Seðlabanki Íslands. Ársfjórðungslegar tölur. Raungengi miðað við hlutfallslegt neysluverð annars vegar og hlutfallsleg laun hins vegar.

Mynd 34. Atvinnuleysi

Heimildir: Vinnumálastofnun, Seðlabanki Íslands. Mánaðarlegar tölur. Skráð atvinnuleysi sem hlutfall af mannafla, mælt og árstíðarleiðrétt. Skráð atvinnuleysi er meðalfjöldi einstaklinga sem skráðir eru á atvinnumiðlunum á öllu landinu, sem hlutfall af áætluðum mannafla á vinnumarkaði í hverjum mánuði.

Mynd 35. Atvinnuleyfi og störf í boði

Heimild: Vinnumálastofnun. 3ja mánaða hreyfanleg meðaltöl. Heildarfjöldi útgefna atvinnuleyfa er sýndur og einnig fjöldi nýrra leyfa (og leyfa vegna nýs vinnustaðar). Framboð á lausum störfum hjá vinnumiðlunum í lok hvers mánaðar.

Mynd 36. Fjöldi starfandi

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Frá 2003 er byggt á upplýsingum úr ársfjórðungslegri vinnumarkaðsrannsókn Hagstofu. Fram til ársins 2003 var byggt á upplýsingum úr staðgreiðslugögnum. Niðurstöður frá og með janúar 2003 eru því ekki fyllilega sambærilegar við fyrri niðurstöður.

Mynd 37. Vinnumagn og meðalvinnutími á viku

Heimild: Hagstofa Íslands. Byggt er á upplýsingum úr vinnumarkaðsrannsókn Hagstofu. Fram til ársins 2003 náði vinnumarkaðsrannsóknin einungis til sinnar hvorrar vikunnar í apríl og nóvember en frá og með janúar 2003 er rannsóknin samfelld, hverju ársfjórðungsúrtaki skipt jafnt á 13 vikur og niðurstöður birtar ársfjórðungslega. Niðurstöður frá og með janúar 2003 eru því ekki fyllilega sambærilegar við fyrri niðurstöður.

Mynd 38. Atvinnuleysi skv. könnun Hagstofu

Heimild: Hagstofa Íslands. Byggt er á upplýsingum úr vinnumarkaðsrannsókn Hagstofu. Fram til ársins 2003 náði vinnumarkaðsrannsóknin einungis til sinnar hvorrar vikunnar í apríl og nóvember en frá og með janúar 2003 er rannsóknin samfelld, hverju ársfjórðungsúrtaki skipt jafnt á 13 vikur og niðurstöður birtar ársfjórðungslega. Niðurstöður frá og með janúar 2003 eru því ekki fyllilega sambærilegar við fyrri niðurstöður.

Mynd 39. Launavísitala og kaupmáttur launa

Heimild: Hagstofa Íslands. 12 mánaða breyting launavísitölnnar, tímabil miðast við útreikningstíma. Kaupmáttur sem launavísitala staðvirt með vísitölu neysluverðs.

Mynd 40. Laun á almennum markaði, hjá opinberum starfsmönnum og launaskrið

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Ársfjórðungslegar tölur. Laun á almennum markaði og laun hjá opinberum starfsmönnum og bankamönnum eru undirliðir launavísitölnnar. Tímabil miðast við útreikningstíma vísitölnnar. Launaskrið er hækkun launa á almennum markaði samkvæmt launavísitölu umfram mat hagfræðisviðs á hækkun vegna kjarasamninga. Myndin sýnir launaskrið yfir sl. 4 ársfjórðunga.

Mynd 41. Tekjuafgangur og hreinn lánsfjárafgangur ríkissjóðs

Heimildir: Mánaðaryfirlit Fjársýslu ríkisins og Seðlabanki Íslands. Tekjuafgangur frá ársbyrjun til loka hvers mánaðar, sýndur sem hlutfall af tekjum. Lánsfjárafgangur frá ársbyrjun sem hlutfall af tekjum. Lánsfjárafgangur er tekjuafgangur að viðbættu innstreymi afborgana af veittum lánum umfram ný lán, hækkun viðskiptaskulda umfram viðskipta eignir og innstreymi vegna eignasölu að frá-dregnu ústreymi vegna hlutafjárkaupa og eiginfjárfrelaga. Ef lánsfjárafgangur er jákvæður er tækifæri til að greiða niður skuldir.

Mynd 42. Tekjur og gjöld ríkissjóðs

Heimildir: Mánaðaryfirlit Fjársýslu ríkisins og Seðlabanki Íslands. Sýnd er hlutfallsleg breyting tekna og gjalda ríkissjóðs á milli ára, miðað við uppsafnaðar tölur frá ársbyrjun til loka hvers mánaðar. Óreglulegum liðum er sleppt til að gera tölur samanburðarhæfar milli ára.

Mynd 43. Tekjur ríkissjóðs án eignasölu og gjöld ríkissjóðs án vaxta

Heimildir: Mánaðaryfirlit Fjársýslu ríkisins. Tekjur ríkissjóðs án eignasölu og gjöld ríkissjóðs án vaxta. 12 mánaða raunbreyting milli 4ra mánaða hlaupandi meðaltala miðað við vísitölu neysluverðs.

Mynd 44. Dróun skatttekna ríkissjóðs

Heimildir: Mánaðaryfirlit Fjársýslu ríkisins og Seðlabanki Íslands. Þrjár flokkar skatttekna; tekjuskattur einstaklinga og tryggingagjöld, virðisaukaskattur og gjöld tengd innflutningi og áfengi. 12 mánaða raunbreyting milli 4ra mánaða hlaupandi meðaltala, miðað við vísitölu neysluverðs.

Mynd 45. Þróun ríkisútgjalda

Heimildir: Mánaðaryfirlit Fjársýslu ríkisins og Seðlabanki Íslands. Þrjú tegundaflokkar útgjalda ríkis; Rekstarútgjöld, tilfærslur og fjárfesting; þá vantar á viðhald og vaxtagjöld. Áður voru birt útgjöld vegna helstu málefnaflokkna. 12 mánaða raunbreyting milli 4ra mánaða hlaupandi meðaltala miðað við vísitölu neysluverðs.

Mynd 46. Hlutaþjárfarmaður: Mánaðarleg velta og dagleg verðþróun

Heimild: Kauphöll Íslands. Sýnd er mánaðarleg heildarvelta skráðra hlutabréfa (á þingi og utan þings, Tilboðsmarkaður meðtalinn) og dagleg gildi úrvals vísitölu og þingvísitölu aðallista. Nýjasta talan um veltu er velta yfirstandandi mánaðar til og með föstudegi fyrir útgáfu Hagvísu.

Mynd 47. Fasteignaverð: Íbúðaverð á höfuðborgarsvæði

Heimildir: Fasteignamat ríkisins og Hagstofa Íslands. Núvirt fermetraverð (staðgreiðsluverð) íbúðarhúsnæðis á höfuðborgarsvæðinu miðað við nýja vísitölu Fasteignamats ríkisins (fyrst birt í maí 2004). Sýnd er vísitala raunverðs og 12 mánaða breyting nafnverðs. Mánaðargildin eru hreyfanleg þriggja mánaða meðaltöl.

Mynd 48. Raunverð atvinnuhúsnæðis á höfuðborgarsvæði

Heimildir: Fasteignamat ríkisins, Seðlabanki Íslands. Ársfjórðungstölur. Vegið meðaltal iðnaðar, verslunar og skrifstofuhúsnæðis, 1995=100. Sýnt er bæði einfalt meðaltal samninga og vegið eftir stærð húsnæðis.

Mynd 49. Íbúðalánasjóður: afgreidd húsbref og afgreiddar umsóknir vegna nýbygginga og endurbóta

Heimildir: Íbúðalánasjóður og Fasteignamat ríkisins. 3ja mánaða hreyfanleg meðaltöl. Tölur Íbúðalánasjóðs um afgreidd húsbref á nafnverði og markaðsvirði í hverjum mánuði eru staðvirkar með vísitölu fermetraverðs íbúðarhúsnæðis á höfuðborgarsvæðinu. Fjöldi afgreiddra húsbrefalána til nýbygginga einstaklinga og byggingaraðila og til endurbóta.

Mynd 50. Verð veiðiheimilda í þorski

Heimildir: LÍÚ og Kvótáþing. Sýnt er meðalverð hvers mánaðar á aflahlutdeild (varanlegur kvóti) og aflamarki (leigukvóti eða skammtímakvóti) í þorski.

Mynd 51. Útlánaaukning lánakerfisins

Heimild: Seðlabanki Íslands. Breyting frá sama ársfjórðungi síðasta árs. Útlán til heimila, fyrirtækja og útlán alls.

Mynd 52. M3 og innlend útlán innlánsstofnana

Heimild: Seðlabanki Íslands. 12 mánaða %-breytingar á mánaðarlokatölum. Útlánaþróun er einnig sýnd leiðrétt fyrir áætluðum áhrifum verðlags- og gengisbreytinga á stofn verðtryggðra og gengistryggðra lána. Við útreikning á breytingum milli ára er leiðrétt fyrir innkomu Kaupþings banka og Glitnis í reikninga innlánsstofnana með því að bæta útlánum þeirra við útlán innlánsstofnana á fyrra tímabilinu.

Mynd 53. Raungildi M3 og innlendra útlána innlánsstofnana

Heimild: Seðlabanki Íslands. Staða í lok hvers mánaðar er færð til fasts verðs með vísitölu neysluverðs. M3 er árstíðarleiðrétt. Janúar 2001=100.

Mynd 54. Grunnfé og endurhverf viðskipti við Seðlabankann

Heimild: Seðlabanki Íslands. Grunnfé Seðlabankans og staða endurhverfra viðskipta lánastofnana við Seðlabankann. Sýnd er 12 mánaða breyting 3 mánaða meðaltala.

Mynd 55. Stýrivextir Seðlabanka Íslands og vextir á peningamarkaði

Heimild: Seðlabanki Íslands. Vikulegar tölur um ávöxtun í endurhverfum verðbréfasamningum Seðlabankans við lánastofnanir og ávöxtun á peningamarkaði á skuldbindingum til 1 dags og 3 mánaða.

Mynd 56. Skammtíma vextir og vaxtamunur við útlönd

Heimild: Seðlabanki Íslands. Munur 3 mánaða ríkisvixlavaxta á Íslandi og í viðskiptalöndunum. Skammtímarauðvextir eru reiknaðir sem vextir í endurhverfum verðbréfa kaupum Seðlabankans leiðréttir fyrir reiknuðu verðbólguálagi ríkisbréfa til 2 ára. Fram til 15. apríl 2003 var verðbólguálagið metið sem munur á ávöxtunarkröfu óverðtryggðra ríkisbréfa og verðtryggðra spariskírteina. Frá og með júlí 2002 var miðað við flokkana RIKB 07 0209 og RIKS 05 0410 en þar áður var miðað við flokkana RIKB 03 1010 og RIKS 03 0210. Vikulegar tölur.

Mynd 57. Ávöxtunarkrafa óverðtryggðra skuldabréfa

Heimild: Seðlabanki Íslands. Ávöxtun ríkisbréfa miðað við hagstæðasta kaupsboð í flokkana RIKB 07 0209, RIKB 13 0517 og RIKB 10 0317. Daglegar tölur.

Mynd 58. Tímaróf óverðtryggðra vaxta

Heimild: Seðlabanki Íslands. Myndin vinstra megin sýnir REIBOR-vexti á lánum til mislangs tíma. Myndin hægra megin sýnir vexti í kaupsboðum á ríkisvixlum og ríkisbréfum.

Mynd 59. Ávöxtunarkrafa verðtryggðra langtímaskuldabréfa

Heimild: Seðlabanki Íslands. Ávöxtun miðað við hagstæðasta kaupþilboð viðskiptavaka í 15 ára spariskírteini og húsbréf. Sýndir eru flokkarnir RS15 1001 og IBH26 0315. Daglegar tölur.

Mynd 60. Meðalvextir óverðtryggðra útlána banka og sparisjóða, ávöxtun ríkisbréfa og stýrivextir

Heimild: Seðlabanki Íslands. Meðalvextir og meðalkjörvextir á óverðtryggðum skuldabréfalánum banka og sparisjóða, ávöxtunarkrafa ríkisbréfa til um 3 ára (flokkur RIKB 07 0209) og vextir í endurhverfum verðbréfakaupum Seðlabankans.

Mynd 61. Meðalvextir verðtryggðra útlána banka og sparisjóða og ávöxtun spariskírteina

Heimild: Seðlabanki Íslands. Meðalvextir og meðalkjörvextir á verðtryggðum skuldabréfalánum banka og sparisjóða og ávöxtunarkrafa húsbréfa (flokkur IBH 26 0315) og spariskírteina (flokkur RIKS 05 0410).

Mynd 62. Mismunur meðalkjörvaxta og stýrivaxta, mismunur útlánsvaxta banka og ávöxtunar spariskírteina

Heimild: Seðlabanki Íslands. Mismunur verðtryggðra meðalútlánsvaxta banka og sparisjóða og ávöxtunarkröfu spariskírteina til um 2 ára (flokkur RIKS 05 0410) (þessar raðir eru sýndar í mynd 61). Mismunur óverðtryggðra meðalkjörvaxta banka og sparisjóða og vaxta í endurhverfum verðbréfakaupum Seðlabankans.

Mynd 63. Út- og innlánsvextir banka og sparisjóða (verðtryggð kjör)

Heimild: Seðlabanki Íslands. Vegið meðaltal meðalvaxta óverðtryggðra skuldabréfalána og vegið meðaltal innlánsvaxta á verðtryggðum reikningum bundnum í 60 mánuði hjá bönkum og sparisjóðum.

Mynd 64. Gengi krónu gagnvart evru og Bandaríkjadal og gengisskráningarvísitala krónu

Heimild: Seðlabanki Íslands. Gengi evru og Bandaríkjadals gagnvart krónu miðað við skráð opinbert viðmiðunargengi Seðlabanka Íslands og gengisskráningarvísitala krónunnar. Daglegar tölur.

Mynd 65. Meðalgengi og raungengi krónu

Heimild: Seðlabanki Íslands. Raungengi krónu, mánaðarlegar tölur miðað við hlutfallslegt neysliverð. Gengisskráningarvísitala íslensku krónunnar, mánaðarleg meðaltöl. Nýjasta gildi gengisskráningarvísitölu er meðaltal þeirra daga sem liðnir eru í mánuðinum til og með föstudegi fyrir útgáfu Hagvísu.

Mynd 66. Verðlagsþróun erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar 12 mánaða breyting neysliverðs í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Bretlandi og Japan.

Mynd 67. Atvinnuleysisþróun erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Árstíðarleiðrétt atvinnuleysi (fjöldi atvinnulausra sem hlutfall af mannafla) í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Bretlandi og Japan.

Mynd 68. Iðnaðarframleiðsla erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Árstíðarleiðrétt iðnaðarframleiðsla sem vísitala (2000=100) í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Bretlandi og Japan.

Mynd 69. Hagvöxtur erlendis

Heimild: EcoWin. Ársfjórðungslegar tölur. Magnbreyting vergrar landsframleiðslu frá sama fjórðung á fyrra ári í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Bretlandi og Japan.

Mynd 70. Vöxtur breiðs peningamagns erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Peningamagn skilgreint sem M3 eða því sem næst.

Mynd 71. Útlánávöxtur innlánsstofnana erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Útlán án markaðsverðbréfa. Tölur fyrir Bretland eru aðeins útlán til einkageira.

Mynd 72. Hlutabréfaverð erlendis

Heimild: EcoWin. Daglegar tölur. Sýndar eru breiðar hlutabréfavitölur; S&P 500 í Bandaríkjunum, EURO STOXX Index á evrusvæðinu, FTSE 350 í Bretlandi og Nikkei 225 í Japan. Vísitölurnar eru allar settar á 100 í ársbyrjun 2000.

Mynd 73. Stýrivextir seðlabanka erlendis

Heimild: EcoWin. Daglegar tölur um stýrivextir Seðlabanka í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu og í Bretlandi.

Mynd 74. Vextir á peningamarkaði erlendis

Heimildir: EcoWin. Daglegar tölur um vexti á peningamarkaði til 3 mánaða í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu og í Bretlandi.

Mynd 75. Vextir 10 ára ríkisskuldabréfa erlendis

Heimild: EcoWin. Daglegar tölur. Vextir 10 ára ríkisskuldabréfa í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Japan og Bretlandi.

Mynd 76. Gengi evru gagnvart jeni, Bandaríkjadal og bresku pundi

Heimild: Seðlabanki Íslands. Daglegar vísitölur. Krossgengi m.v. íslenska krónu. Vísitölurnar eru settar á 100 29. desember 2000.

Mynd 77. Hagvaxtarspár fyrir Bandaríkin og ESB

Heimild: Concensus Forecasts. Spá um árlegan raunvöxt vergrar landsframleiðslu í Bandaríkjunum og í Evrópusambandinu. Byggt á mánaðarlegum spám 240 stofnana víðsvegar um heim sem vegnar eru saman. Sýndar eru spár fyrir næstliðið ár, yfirstandandi ár og næsta ár, og er einn ferill fyrir hvert ár.

Mynd 78. Hagvaxtarspár fyrir öll lönd (meðaltal)

Heimild: Concensus Forecasts. Spá um árlegan raunvöxt vergrar landsframleiðslu að meðaltali í þeim löndum sem Consensus Forecasts birtir spár fyrir. Byggt á mánaðarlegum spám 240 stofnana víðsvegar um heim sem vegnar eru saman. Sýndar eru spár fyrir næstliðið ár, yfirstandandi ár og næsta ár, og er einn ferill fyrir hvert ár.

Mynd 79. Leiðandi hagvísar (Leading Indicators) OECD

Heimildir: EcoWin, OECD. 6 mánaða breyting á árskvörðu. OECD, Bandaríkin, evrusvæðið, Bretland og Japan. Leiðandi hagvísar OECD eru samsettir og byggjast á breiðu safni annarra hagvísar.

Mynd 80. Væntingavísitölur á evrusvæðinu og í Bandaríkjunum

Heimildir: EcoWin, European Commission, The Conference Board í Bandaríkjunum og Institute for Supply Management (ISM Report on Business) í Bandaríkjunum. Sýndar eru væntingavísitölur fyrir neytendur og fyrirtæki.